

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Проект!

Краткосрочна програма за енергийна ефективност на Община Струмяни 2022 – 2024 г.

2022 г.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

СЪДЪРЖАНИЕ

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ	4
ВЪВЕДЕНИЕ.....	6
ПРОФИЛ НА ОБЩИНА СТРУМЯНИ.....	8
Географско местоположение	8
Релеф.....	9
Климат	9
Почви.....	10
Води.....	10
Полезни изкопаеми	11
Селищна мрежа.....	11
Население	12
Образование.....	13
Училища	13
Детски учебни заведения	13
Промислени предприятия	14
Услуги	15
Транспорт.....	16
Домакинства	17
Селско стопанство	18
Горски територии в община Струмьяни	19
Защитени територии	21
Археологически разкопки.....	21
Външна осветителна уредба	22
СТРУКТУРА НА КРАТКОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА	
ЕФЕКТИВНОСТ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ	23
Основание за разработване.....	23
Закони в Република България	24
Европейско законодателство	25
Подзаконови нормативни актове	26
Политика по енергийна ефективност	29
Състояние на енергийно потребление	31
Цел и обхват на програмата за енергийна ефективност.....	35

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Обхват на програмата.....	37
Избор на програми, дейности и мерки	38
Очаквани ефекти от изпълнението на Краткосрочна програма за енергийна ефективност за периода 2022 – 2024 г.	47
Етапи на изпълнение	49
Източници на финансиране.....	50
Наблюдение и контрол	52
Отчет от изпълнението	52

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

АМ	Автомагистрала
АУЕР	Агенция за устойчиво енергийно развитие
БАН	Българска академия на науките
БНБ	Българска народна банка
БТВ	Битова топла вода
БФП	Безвъзмездна финансова помощ
ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕЦ	Водоелектрическа централа
ВИ	Възобновяеми източници
ВтеЦ	Вятърна електрическа централа
ДГ	Детска градина
ДГС	Държавно горско стопанство
ЕЕ	Енергийната ефективност
ЕИБ	Европейска инвестиционна банка
ЕИП	Европейско икономическо пространство
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕРП	Електроразпределително (енергоразпределително) предприятие
ЕС	Европейски съюз
ЕФЕЕ	Европейски фонд за енергийна ефективност
ЕФРР	Европейски фонд за регионално развитие
ЕЦ	Електрическа централа
ЗВ	Закон за водите
ЗГ	Закон за горите
ЗЕВИ	Закон за енергията от възобновяеми източници
ЗЕЕ	Закон за енергийната ефективност
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗПФ	Закон за публичните финанси
ЗПЧП	Закон за публично-частното партньорство
ЗРА	Закон за рибарство и аквакултурите
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ИНПЕК	Интегриран национален план в областта на енергетиката и климата
КФ	Кохезионен фонд
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МСП	Малки и средни предприятия
МФК	Международна финансова корпорация
НДЕФ	Национален доверителен „Екофонд“
НПВУ	Национален план за възстановяване и устойчивост
НПДЕВИ	Национален план за действие за енергията от възобновяеми източници
НСИ	Национален статистически институт

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

ООН	Организация на обединените нации
ОП	Оперативна програма
ПЧП	Публично-частно партньорство
РЗП	Разгъната застроена площ
СУ	Средно училище
УПИ	Урегулиран поземлен имот
ФЕЕВИ	Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“
ФЕЦ	Фотоволтаична електроцентрала
ФтЕЦ	Фотоволтаична електрическа централа
LED	Светодиодно осветление

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

ВЪВЕДЕНИЕ

Ефективното използване на енергия е едно от съвременните предизвикателства пред човечеството, но в същото време предоставя възможността за постигане на устойчиво развитие, обединявайки два от основните стремежа на всяко общество – постигане на икономическо развитие, осигурявайки нарастващ жизнен стандарт и опазване и подобряване на околната среда.

През последните няколко десетилетия потреблението на енергия нарасна много бързо. Енергийната ефективност е начин за управление и ограничаване на този растеж на потреблението на енергия.

От една страна, енергийната ефективност представлява извличане на максимална полза от всяка единица енергия, възпитавайки съответното енергийно поведение у потребителите и използвайки модерни технологии за задоволяване на ежедневните енергийни потребности. Тя е най-ефективният начин за спестяване на енергия и намаляване на емисиите на парникови газове в атмосферния въздух. Казано на по-разбираем език, енергийна ефективност означава просто да използваме по-малко енергия за изпълнението на една и съща задача, премахвайки загубите и намалявайки разхищаването на енергия.

Ползите, които носи енергийната ефективност са много: намаляване емисиите на парникови газове, намаляване зависимостта от внос на енергия, и понижаване на разходите - от домакинствата до икономиката като цяло. Технологиите за оползотворяване на енергията от възобновяеми източници също допринасят за постигане на тези цели, но повишаването на енергийната ефективност е най-евтиният, а често и най-прекият начин да намалим употребата на изкопаеми горива. Съществува огромен потенциал за енергоефективни подобрения във всеки сектор на икономиката, и това важи еднакво за сгради, транспорт, индустрия или производство на енергия.

Повишаването на енергийната ефективност е един от основните инструменти, които водят до постигането на заложените цели на държавната политика в областта на икономиката и енергетиката не само на национално, но и на местно ниво.

Намаляването на потреблението и загубите на енергия имат все по-голямо значение за ЕС. През 2007 г. лидерите на ЕС поставят за цел намаляване годишното потребление на енергия в рамките на ЕС с 20% до 2020 г. През 2018 г., като част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“, е поставена нова цел за намаляване на потреблението на енергия с най-малко 32,5 % до 2030 г. Мерките за повишаване на енергийната ефективност все по-често се разглеждат като средство не само за постигане на устойчиви енергийни доставки, намаляване на емисиите на парникови газове, повишаване на сигурността на доставките и намаляване на разходите за внос, но и за увеличаване на конкурентоспособността на ЕС. По тази причина енергийната ефективност е стратегически приоритет за енергийния съюз и ЕС поддържа принципа „енергийната ефективност на първо място“.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

В Стратегията за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година, с хоризонт до 2050 година са заложени общите европейски политики и цели за развитие на енергетиката и за ограничаване изменението на климата. В изпълнение на ангажиментите на Република България за постигане целите на европейската енергийна политика за създаване на Енергиен съюз, в Стратегията за устойчиво енергийно развитие на страната до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., са заложени следните основни приоритети:

1. Гарантиране на енергийната сигурност и устойчивото енергийно развитие;
2. Развитие на интегриран и конкурентен енергиен пазар и защита на потребителите чрез гарантиране на прозрачни, конкурентни и недискриминационни условия за ползване на енергийни услуги;
3. Повишаване на енергийната ефективност в процесите от производство до крайно потребление на енергия;
4. Устойчиво енергийно развитие за чиста енергия и декарбонизация на икономиката;
5. Внедряване на иновативни технологии за устойчиво енергийно развитие.

За изпълнение на тези национални енергийни приоритети до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., осигурявайки приноса на България за изпълнение на общата европейска енергийна политика са заложените следните цели до 2030 г.:

- Намаляване на първичното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 27.89%;
- Намаляване на крайното енергийно потребление в сравнение с базовата прогноза PRIMES 2007 - 31.67%;
- 27.09% дял на енергията от ВИ в брутното крайно потребление на енергия;
- най-малко 15% междусистемна електроенергийна свързаност.

Общините, като консуматори на енергия, имат съществена роля в развитието на енергийната ефективност чрез изпълнението на заложените в планове, програми и проекти енергоспестяващи мерки за намаляване на енергийната консумация.

Реализацията на общинските програми за енергийна ефективност не само ще допринесат за постигане на европейските и национални енергийни цели, но ще доведе още до:

- намаляване на зависимостта на общините от доставка на енергия и енергоносители;
- намаляване разходите за енергия и съответно повишаване на жизнения стандарт и качеството на живот;
- повишаване конкурентоспособността на местната икономика;
- откриване на иновативни производства и нови работни места;
- ограничаване на негативното въздействие върху околната среда и климата;
- намаляване на отрицателния ефект от повишаване на цените на енергиите и горивата върху крайните потребители и подобряване комфорта на живот на домакинствата;

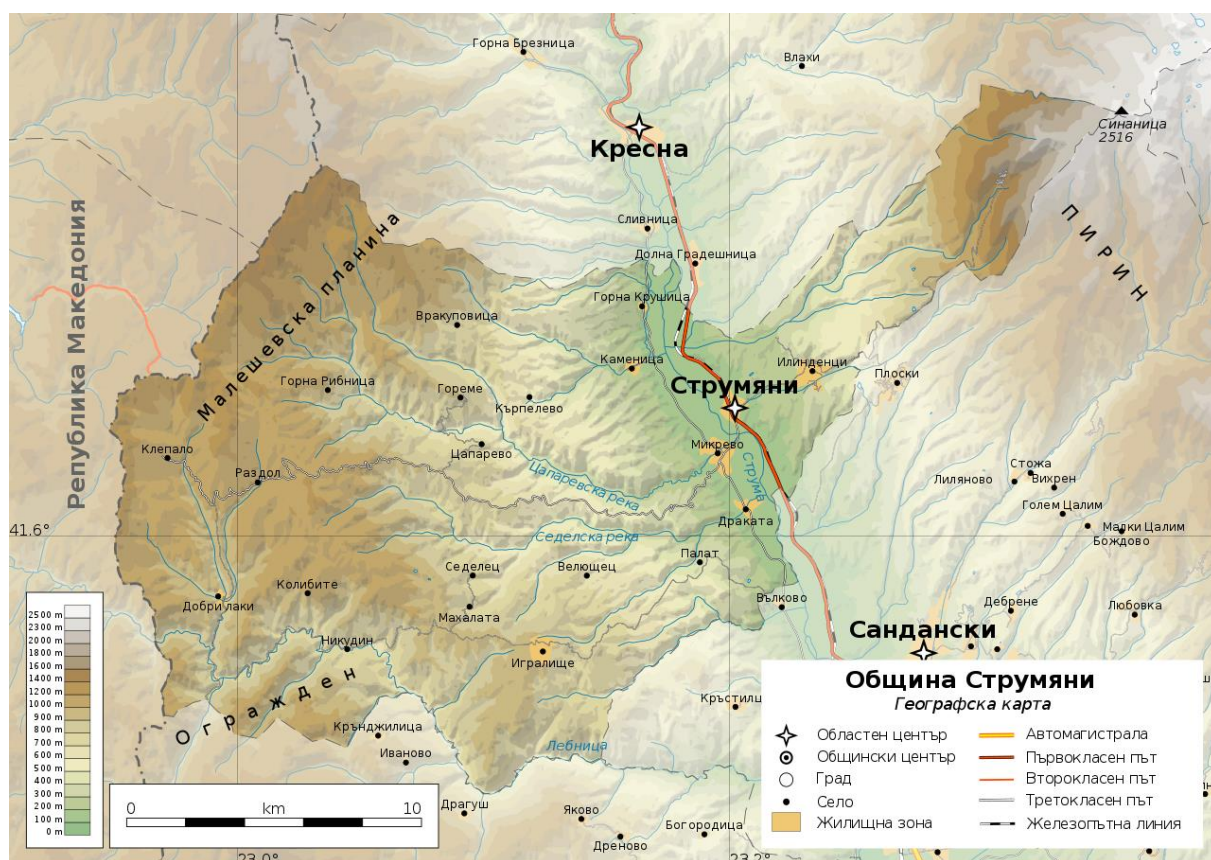
О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

- рационално използване и забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) на енергийно ефективни съоръжения;
- създаване на условия за добиване на енергия от ВЕИ.

ПРОФИЛ НА ОБЩИНА СТРУМИНИ

Географско местоположение

Община Струмяни се намира в Югозападна България, област Благоевград, на 152 км южно от гр. София. Разположена е на източните склонове на Малешевска планина, долината на река Струма и малка част от западните склонове на Северен Пирин. Територията на община Струмяни е 355 190 км², което е 5,51% от територията на област Благоевград. По площ общината заема 8-^{мо} място сред 14 общини от Благоевградска област. Община Струмяни има важно геополитическо местоположение. Гранични с общините Кресна (на север), Сандански (на югоизток), Банско (на североизток), Петрич (на юг) и Берово (РСМ на запад). През западната част на общината, по билото на Малешевска планина преминава държавната ни граница със РС Македония.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Релеф

Територията на община Струмяни представлява мозайка от различни типове релеф – котловинно-долинен, ниско-, средно- и високопланински. Релефът в по-голямата си част е планински /Пирин и Малешевска планина/ и заема около 80% от територията на община Струмяни. Останалите 20% от земите са по долината на р.Струма и крайните склонове на двете планини. Тези земи имат висока степен на усвоеност и голямо значение за развитието на селското стопанство, което определя по голямата гъстота на населението и концентрация на икономическите функции на общината. Западната част на селищната система е заета изцяло от Малешевска планина. Тя заема около $\frac{3}{4}$ от площта и. Главното било на планината е почти успоредно с р.Струма и се повишава от юг на север и е с добре изразени речни тераси, като почти всички са обработваеми земи. Източната част на общината е заета изцяло от Пирин планина. От 100 м. в най-ниските си участъци по долината на Струма, релефът придобива алпийски характер достигайки 2 400 м.н.в. в северен Пирин.

Забележителните форми на релефа са множеството причудливи скални феномени: Черната скала, Тасевата скала, Медена скала, Мiroва скала, Кутлева скала, Щавенска скала, Куклицата, скалният ансамбъл в местността Зандана и др. формиращи цял комплекс в и около село Илинденци. Характерна особеност на Пиринската част е наличието на 18 пещери в района на село Илинденци. Пирин планина дава богати възможности за отдих и туризъм. Високопланинските езера и пасища формират неповторим пейзаж.

Климат

Територията на общината попада в Южnobългарската климатична подобласт. Поради специфичното местоположение и разнообразния релеф, в общината се наблюдават климатични особености от три климатични района - Планински климатичен, Малешевско-Пирински нископланински район и Петричко-Сандански климатичен район. Климатът дава условията за развитието и определя характера на селското стопанство, транспорта, строителството и др.

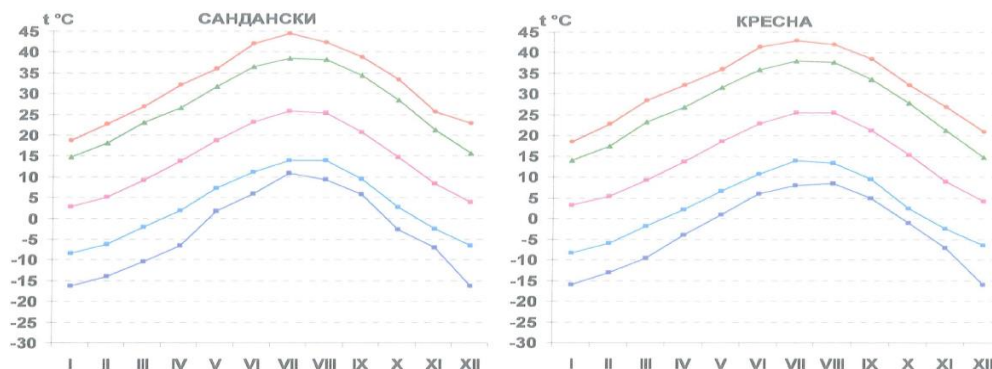
На територията на община Струмяни няма автоматична станция, данните за температурата са от най-близките станции в Кресна и Сандански, които дават една добра представа за температурния режим в ниските части на общината.

Различията в климата на района се определят от разликите в надморските височини от 100 до над 1 000 м.н.в., от Средиземноморското влияние по долината на река Струма и от континенталното влияние на север. Като цяло климатът е типично преходно-средиземноморски. Зимата в района се характеризира с отсъствието на силни студове /средната януарска температура е 2,5 °C /, лятото е най-продължителният и добре изразен сезон, сухо и горещо /средната юлска температура 24,27 °C /, есента е дълга и топла. Валежите са около средните за България / 650 мм/год. /. По долината на река Струма от юг нахлуват предимно топли ветрове, а от север значително по-рядко и по-студени ветрове. Пролетта настъпва сравнително рано. Средната температура на въздуха се задържа устойчиво над 5°C още на 19 февруари, като само в най – високите части на планините е чак на 9 май.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Температури в автоматични станции Сандански и Кресна на НИМХ

Източник: НИМХ – БАН

Независимо от високите температури сланите не са изключение. В повечето случаи те падат до края на март, но има години когато се появяват до средата на април. Топлите дни през февруари – март са причина при повратни студове през март – април цъфтящите рано културни видове (бадеми, зарзалии, кайсии, джанки и праскови) често да измръзват

Почви

Съгласно почвено-географското райониране на България районът попада в Струмско-Местенската провинция. Характеризира се с ксеротермна почвена покривка от канелени почви, наносни-делувиални и алувиални почви. Всички те имат по-плитък профил и по-голяма скелетност, сравнени с аналозите им от останалите части на страната. Най-широко разпространение имат канелените и кафявите горски почви, като след тях се нареждат рендзини и различни наносни почви.

Кафявите горски почви заемат около 24,9 % от територията. Образувани са в условия на планински климат под влияние на букова и иглолистна растителност. канелените горски почви са образувани в условията на субмедитерански климат на височина 700-900 м под влияние на ксерофилна растителност, с преобладание на благуна и космат дъб.

Делувиалните, алувиалните и алувиално-ливадните почви са формирани от различни по характер наноси около течението на р. Струма, а на места и около долните течения на притоците ѝ.

Води

Хидроложките условия на територията на община Струмьяни се дават от характеристиката на река Струма и нейните притоци. Десните притоци на Струма водят началото си от източните склонове на Малешевска планина. Те са: р. Каменишка, р. Микревска /образува от сливането на Хановска и Цапаревска река/, р. Драковска и р. Лебница. Водосборните на тези реки са значителни, а хидрографската мрежа има голяма гъстота. Те и техните притоци текат в дълбоко врязани легла, много често между скалисти брегове. Горните части на водосборните басейни са заети изцяло от пасища и ливади. Тук са възникнали многобройни и опасни порои с надлъжно дълбаене и странично подриване на бреговете и големи свлачища. Особено много са свличанията по р. Драковска. Навлизайки в равнинната част на терена, преди да се влеят в Струма, поройните реки и долове се разливат и образуват големи нестабилни наносни конуси.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Всички реки от Малешевска планина са с непостоянен дебит и пороен характер. От Пиринската част в р.Струма се влива само р. Злинска, която е силно повлияна от сезоните и дъждовните периоди. Подпочвени води могат да се търсят само в алувиалните наслагвания край р. Струма. Втората река е Шашка, характеризираща се с изключително стихийен и пороен характер, причина за чести наводнения. Река Струма изобилства с различни видове риба.

Полезни изкопаеми

Община Струмяни е бедна на полезни изкопаеми. Рудни полезни изкопаеми в района няма. От нерудните се среща флуорит. От няколко находища в страната, промишлено значение има само находището до с. Палат, което е от жилин тип и е най – голямото на Балканите. През 1938 г. се открива рудник „Славянка“ край с. Палат, който работи едва с 5% от капацитета си. От голямо значение за района е и наличието на мраморни залежи, заемащи 85% от Пирин планина. На територията на общината се намира най – голямото предприятие на Балканите за добив и обработка на мрамор. При тези темпове на развитие залежи има за 1 200 години напред. Съществуват и значителни залежи от варовик, създаващи предпоставки за развитие на вародобива. В геоложко отношение Пирин планина представлява антиклинала в ядката, на която се намира гранитна маса. На запад по река Струма тази гранитна маса се свързва с кристалните шисти на Малешевска планина, от които предимно е изградена последната. Геолого-Петрографският строеж на разглеждания район е сравнително еднообразен. Основните скали на територията са: гнайси, гранитогнайси и южно български гранит от най-стар / архаичен / произход; пясъчници , конгломерати и андезити от терциерен произход / плиоценски етаж /; речни наноси – кватернерни пясъци, глини и чакъли. Грубо пресметнато архаичните гнайси заемат около 85% от територията. Те са биотитови и двуслюдени гнайси, едрозърнести и средно зърнести, силно напукани и дълбоко засегнати от процесите на изветрянето. В близост до селата Игралище и Седелец наред с гнайсите се забелязват и гранитогнайси, които са също така дълбоко засегнати от изветрянето и се различават от биотитовите гнайси само по състава и структурата си.

Селищна мрежа

Селищната мрежа на Община Струмяни се състои от двадесет и едно населени места: село Илинденци, село Каменица, село Клепало, село Струмяни, село Микрево, село Драката, село Вракуповица, село Палат, село Никудин, село Велювец, село Цапарево, село Кърпелево, село Добри Лаки, село Гореме, село Раздол, село Колибите, село Махалата, село Горна Рибница, село Горна Крушица, село Игралище и село Седелец.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Общо:

5057

4906

Източник: ТЗ ГРАО Благоевград

Образование

Образователната структура на населението притежава важно значение за репродуктивните нагласи и поведение на населението, неговата полова и възрастова структура и етническата му принадлежност.

Училища

На територията на община Струмяни има едно Средно училище „Св. Паисий Хилендарски“, което се намира в с. Микрево с адрес ул. „Поп Иван“ №1. Към днешна дата статутът на училището е Средно училище от I-XII клас и в него към учебната 2021/2022г. се обучават общо 341 ученици в дневна форма. Сградният фонд на училището се състои от 33 стаи. Пет стаи се ползват от административния блок, 16 класни стаи, 2 компютърни кабинети, столова, 2 стаи за помощно – обслужващия персонал, 2 стаи за занимания по интереси, 1 фитнес – зала, 1 зала за спортни занимания, стая за архив, стая за учебници, 1 работилница, 1 хранилище по физика, химия и биология, 3 складови помещения. Необходимо е да се изготви проект за енергийна ефективност и технически паспорт на сградата на училището. Покрива на сградата се нуждае от спешен ремонт. Необходим е вътрешен ремонт на сградата. Крайно необходимо е надграждане на санитарния възел на първия етаж, така че да се обособят санитарни възли на втори и трети етаж на сградата. Предвижда се в двора на училището да се изгради нова двуетажна постройка, където да се обособят закрыта спортна зала (с вентилационна система и специализирана подова настилка) и нови кабинети (по природни науки и STEM обучение, професионални за специалности „Горско стопанство“ и „Парково строителство и озеленяване“, компютърен кабинет). Необходимо е дворот да се преасфалтира и да се обособят спортни и детски площадки със специализирана настилка и съоръжения. Също така е необходимо да се подменят амортизираните климатици и да се поставят нови климатици в коридорите.

Детски учебни заведения

През 2009 г. поради демографския срив броят на децата намалява. Общинското ръководство предприема и извършва оптимизация на училищната мрежа на територията на общината. Закриват се детските градини в трите най-големи села Микрево, Струмяни и Илинденци и се открива ново под името „Обединено детско заведение „Патиланци“ с.Микрево с два филиала - филиал Струмяни и филиал Илинденци, които функционират към 2021/2022 учебна година. По проекти са санирани трите сградите на детската градина. Подменена е дограмата, изградена е нова електрическа инсталация в основната сграда и филиалите. През 2014г. по международен проект с РС Македония „Българче и македонче заедно“ са изградени отоплителни инсталации на газ–пропан и в трите сгради. По проект, финансиран от Национална програма на МОН „Модернизация на материалната база в училищата“ са обновени помещенията и обзавеждането в детската градина.

Сградите и на трите филиала на детската градина се нуждаят от основен вътрешен ремонт: занималните, спалните и общите помещения.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Необходимо е да се преустроят сутерена, първия и вторият етаж на сградата в с. Микрево. Необходим е ремонт на разливната стая и санитарните помещения във филиала в с. Струмьяни: теракот и фаянс, нови мивки и изграждане на нов водопровод. Ремонт на помещенията и коридорите. Приспособяване на физкултурен салон в голямата зала и санитарно помещение.

В с. Илинденци е необходимо да се направи основен ремонт на разливната, реконструкция за приспособяване на физкултурен салон. Ремонт на занималнята и спалнята.

В трите сгради е необходимо да се монтират нови енергоспестяващи осветителни тела, евакуационно осветление и да се подменят електрическите ключове и контакти.

Дворовете и детските площадки и в трите филиала не са в добро състояние. Необходимо е да се подменят съществуващи настилки. Необходимо е и в трите сгради да се подменят всички съоръжения за игра в дворовете.

Промислени предприятия

Стопанската структура на община Струмьяни се определя преимуществено от добивната и обработващата промишленост. Развитието на добивната промишленост се обуславя от наличието на територията на община Струмьяни находище на мраморни залежи. Основното предприятие, занимаващо се с добив и обработка на мрамор е „Илинденци-мрамор“ ЕАД. Има още няколко цеха за обработка на мрамор – „Черкезов“ ООД, „Бумар“ ООД, „Крисмар“ ООД, „Шанс-2002“ ООД, „Диманков“ ООД и други, фирми утвърдени не само у нас, но и в чужбина. Мина „Славянка“ в с. Палат добива флуорит, но понастоящем работи само с малка част от капацитета си. Находището е най-голямото на Балканите. Добиват се също кварц и пирит.

Промисленият профил се допълва от два месарски цеха за производство на малотрайни колбаси в с. Струмьяни – ЕТ „Длагонски – Павел Николов“ и „Лачев и син“ ЕООД.

В село Илинденци е застъпено винопроизводството. Селото е център на прочутото грозде и вино, произвеждано в него – керацуда. Керацуда е уникално вино от най-стария запазен сорт бяло грозде в България и се отглежда единствено в района. На територията на село Илинденци се намира Бутикова винарска изба „Кьосев“, която е специализирана в производството на висококачествени вина в малки бутикови серии. Има и много други малки производители на вино.

На територията на общината се намират още общинска фирма „Струмстрой“ ЕООД. Основна дейност: производство на бетон и бетонени изделия, тухли, бордюри за алеи, настилки за паркове, вар и варови разтвори, строителна дейност и други. Фирмата разполага със собствен машинен парк.

Промисления профил на община Струмьяни се допълва и от няколко шивашки цехове, като например, „Балтекс“ ООД с основна дейност: собствена колекция бебешко бельо и облекло и работа основно с трико. Износът е основно за Англия и Гърция.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Развитие има и дървообработването, което се извършва от десетина фирми в района. На територията на с. Струмьяни има и един месарски цех за производство на малотрайни колбаси.

Услуги

На територията на общината осъществяват дейност следните видове търговски обекти:

- заведения за хранене и развлечения
- магазини за хранителни и промишлени стоки
- средства за подслон и места за настаняване
- бензиностанции, метанстанция и газостанции.

Хотелиерство на територията на община Струмьяни

На територията на община Струмьяни има скромна база за настаняване, в ниските категории – общо 11 обекта. От тях: 1 бр. хотел; 1 бр. мотел; 7 бр. къщи за гости и 1 бр. стаи за гости и 1 бр. еко селище. Един от обектите е с 3 звезди, 1 бр. е с 2 звезди и 9 обекта с 1 звезда. Общият брой на леглата в обектите е 119, което осигурява 43 435 легладенонощия. Местата за настаняване се намират в две населени места. Основната база е разположена в с. Илинденци и с. Струмьяни.

Списък с места за настаняване в община Струмьяни

№	Наименование	Категория	Адрес	Капацитет
1	Стаи за гости – „Би ес Би Струма долината”	1 звезда	с.Струмьяни, ул. Мура №1	4 стаи – 6 легла; работи целогодишно
2	Къща за гости – „Благовеста”	1 звезда	с.Илинденци, ул. Вихрен №4	10 стаи – 24 легла; работи целогодишно
3	Еко селище Глинени къщи „Под скалите“ с. Илинденци“	2 звезди	с. Илинденци	6 къщи
3.1	Къща за гости – „Зимна градина – 1а”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Врабча“ №11	2 стаи – 4 легла; работи целогодишно
3.2	Къща за гости – „Панорама – 2а”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Врабча“ №11	2 стаи – 4 легла; работи целогодишно
3.3	Къща за гости – „Винената къща – 2с”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Врабча“ №9	3 стаи – 5 легла; работи целогодишно
3.4	Къща за гости – „Детелина – 1с”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Врабча“ №9	2 стаи – 4 легла; работи целогодишно
3.5	Къща за гости – „Езерото – 2в”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Медите“ №16	2 стаи – 4 легла; работи целогодишно
3.6	Къща за гости – „Охлюва– 1в”	1 звезда	с. Илинденци, ул. „Медите“ №16	1 стая – 2 легла; работи целогодишно
4	Хотел – „Карелия”	3 звезди	с.Струмьяни на главен път Е-79	5 апартамента, 6 двойни стаи с отделни легла и 15 двойни стаи със спални – 50 легла; работи целогодишно
5	Мотел – „Тесалоники”	1 звезда	намира се в с. Струмьяни на главен път Е – 79	10 стаи – 20 легла; работи целогодишно

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Местата за хранене са 4 бр., по-голямата част от които се намират в с. Струмяни (2 бр. ресторанти и 1 бр. снекбар) и само 1 бр. е разположен в с. Микрево.

Списък заведения за хранене

№	Наименование	Категория	Адрес	Капацитет
1	Кафе-бар „Байкал“	1 звезда	Поземлен имот II в стопанския двор в с. Микрево	20 места; към него има басейн; работи сезонно
2	Ресторант „Карелия“	2 звезди	с. Струмяни, ул. „Международно шосе“ №9	50 места; работи целогодишно
3	Ресторант „Солуники“	1 звезда	с. Струмяни на главен път Е-79	50 места; работи целогодишно
4	Снекбар „При Метката“	2 звезди	с. Струмяни на главен път Е-79	32 места; работи целогодишно

Бензиностанции, газостанции и метанстанция:

- „Л.И.А – 2000“ ООД, с. Струмяни;
- „Драки“ ООД – метанстанция между селата Микрево и Драката;
- „Rompetrol“, с. Струмяни;
- „Petrogas“ Е79, с. Струмяни

В сектора на услугите търговията е силно изразена. Имо много магазини, които се занимават с търговия на дребно с хранителни стоки, дрехи, строителни материали и др.

В сектора на услугите енергийните нужди се удовлетворяват чрез използване основно на електроенергия и твърди горива. Единствено къща за гости „Благовеста“ има слънчев бойлер за топла вода. Останалите местата за настаняване и хотелите в Общината не се възползват също от предимствата на ВЕИ и в частност на слънчевата енергия за затопляне на вода.

Транспорт

Състоянието на транспортната инфраструктура е от особено голямо значение за община Струмяни поради ограниченията, налагани от релефа, при ползването на различни видове транспорт. Пътната мрежа на Общината е добре развита, всички населени места са свързани с общинския и областния център. Гъстотата на пътната мрежа е 0,5 км/кв. км, което е над средното за областта 0,27 км/кв. км. Въпреки това, все още редица села са без асфалтирани пътища и улици. Общо състоянието на пътната мрежа на територията на общината е незадоволително.

Община Струмяни е облагодетелствана от преминаването на една от медеериалите европейски магистрали Е-79 с направление Калафат-Видин-София-Кулата-Солун-Атина. Автомагистрала „Струма“ е силен фактор за икономическото развитие и урбанизацията на общината. Чрез нея се очаква да се осъществява бърз и удобен достъп както на продукцията, така и на хора. Трасето на магистралата преминава през територията на общината и се застъпва в определени участъци с трасето на съществуващият

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

първокласен път I-1/E-79, като към 2021г. автомагистралата е в етап на изграждане. Дължината на АМ „Струма“, лот 3.3 в границите на общината е около 11.1 км.

Другите елементи от републиканската пътна мрежа в предметната територия са представени от 60 км третокласни пътища. Най-дългата отсечка (около 35 км) осигурява направлението Струмяни-Микрево-Цапарево-Раздол-Клепалото-границата с Р. Македония в обсега на община Берово. Участакът от Раздол до Клепало и от там до границата е макадан и черен път. Полагат се усилия за изграждане на директна пътна връзка с Берово, Македония, което ще подобри взаимоотношенията не само между двете общини, но и между нашите две страни. Общинската пътна мрежа включва общо 200 км. Четвъртокласни пътища, от които само 160 км са с асфалтово покритие и то в лошо състояние. Лошата пътна мрежа възпрепятства свързаността на селищата и предвиждането на хората и стоките. Необходими са сериозни усилия инвестиции за довеждането ѝ до приемливи стандарти. Железопътния транспорт се осигурява от преминаващата през общината международната ж.п. линия София-Кулата-Атина. Най-близката аерогара е на 140 км – в гр. София. Община Струмяни има много добро транспортно обслужване – постоянни автобусни връзки с всички съставни населени места, както и постоянни и ж.п. връзки със Сандански, Петрич, Благоевград, София и др. населени места. Обобщено, транспортната инфраструктура и транспортното обслужване в общината търпят позитивно развитие, но има още много нерешени проблеми.

Влиянието на автомобилния транспорт върху енергийната инфраструктура на Общината пряко е свързано с множество фактори и специфични особености, най-важните от които са:

- Вид и тип на превозните средства, движещи се на територията на общината;
- Средна възраст и техническо състояние на превозните средства;
- Специфични особености на пътната мрежа в населеното място;
- Интензивност на движението през различните часове от денонощието и различните сезони;
- Вид и количества на изразходените горива в рамките на населеното място;
- Метеорологичните условия, характерни за населеното място.

Домакинства

В община Струмяни са регистрирани 2 341 домакинства по налични резултати от последното официално преброяване на населението към 2011 г.

Домакинства по брой членове	Община Струмяни
Едночленни	802
Двучленни	728
Тричленни	317
Четиричленни	258
Петчленни	131
Шестчленни	46
седемчленни	22
Осемчленни	17
Деветчленни и повече	20

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Общо

2341

Източник: НСИ

Селско стопанство

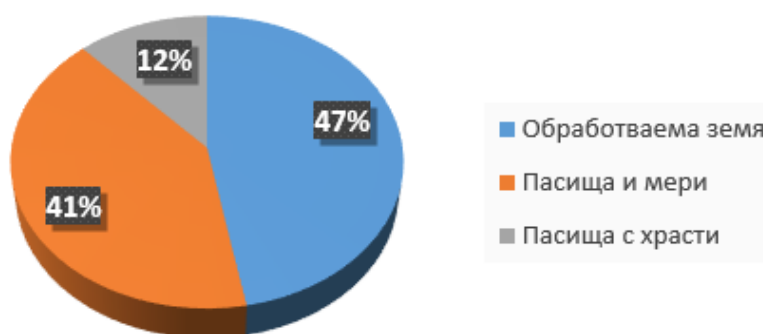
Регионът на общината е един от най-топлите в страната, което благоприятства отглеждането на плодове и зеленчуци. Благодарение на меката зима тук добре растат многогодишни видове като лоза, смокиня, нар, бадеми, маслини, ябълки, сливи, череша, смокини, круши, кайсии и др. Всички зеленчуци, отглеждани в България, виреят добре на територията на общината.

В село Илинденци се отглежда и прочутия сорт – керацуда. Други разпространени сортове са мерло, каберне совиньон и широка мелнишка лоза, който е емблематичен за района от дълбока древност. В този район вината са с наситен цвят, интензивен сортов аромат, висока плътност, богати на танини и значителен потенциал за многогодишно отглеждане.

Наличието на големи ливади и пасища е добра предпоставка за развитие на животновъдство - предимно говедовъдство и овцевъдство. Високите производствени разходи и ниските изкупни цени на животинската продукция са причина за отлив от този отрасъл на земеделските кооперации и преминаването му към частни стопани и по-малки семейни ферми или фирми, занимаващи се с угодяване и търговия на животни. Това извежда на преден план като перспективи създаването на елитни животни за подобряване породния състав, механизирани процесите на отглеждане.

Процесът на връщане на индивидуалната собственост върху земеделската земя, започнал през 1991 г. е довел до създаването на малки индивидуални земеделски стопанства. Обработваемата общинска земя е 46,8% от общата общинска земя. Пасищата и мерите заемат 40,8%, а пасищата с храсти – 11,8%.

Структурата на общинските земи на община Струмяни

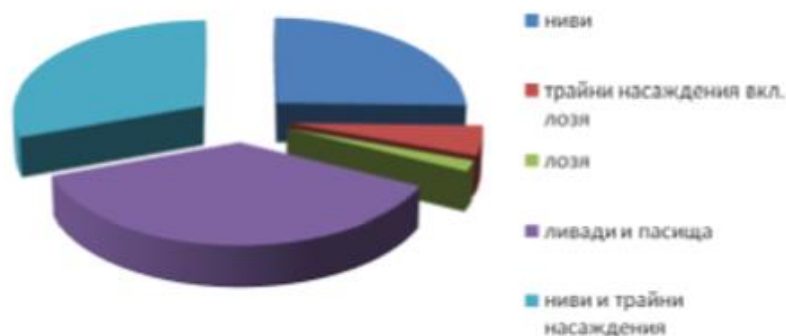

Площта на земеделските земи, ползвани с правно основание търпи сериозен спад през стопанската 2020-2021г. (516.246 дка) в сравнение с предходната 2019-2020г. (1699.942 дка). Общата площ на земеделските земи включени в масиви за ползване на територията на общината към стопанската 2020-2021г. е 1733.597 дка, или с 1896.094 дка по-малко от предходната година.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Разпределение на имотите по начин на трайно ползване

Понастоящем земеделието не е механизирано и разчита главно на ръчния труд и използването на животинска тяга. Няма актуални данни за степента на механизация на селскостопанския труд в общината. След настъпилите преобразования, поради неясноти за собствеността върху земята, а в следствие поради разпокъсаността и маломерността на имотите, липсата на малогабаритна техника и ефективна реализация на продукцията, използването на земята е крайно неефективно.

Затрудненията в развитието на селското стопанство на община Струмяни се определят от редица причини. Те се коренят в раздробеността на земеделските участъци, маломерността на земите, ниската степен на коопериране, липса на научни разработки, отнасящи се до анализа на почвения състав на земята, остаряла и амортизирана селскостопанска техника, която е крайно недостатъчна за развитие на модерно земеделие, високи цени на семена, посадъчен материал, торове, препарати за РЗ, горива и смазочни материали, ниски изкупни цени на селскостопанската продукция, слабо и скъпо напояване, ниска квалификация на работещите в селското стопанство, застаряващо и намаляващо население в селата. Съществува тенденция към увеличаване на затворените лични стопанства без перспектива за пазарна реализация и развитие. Близостта до Гърция и Македония оказва негативно влияние на търговията със селскостопанска продукция, поради внос на зеленчуци и плодове с ниски цени.

Горски територии в община Струмяни

Горите в общината заемат 24 487,4 ха от територията ѝ, съгласно извършена инвентаризация на горските територии през 2020 г. Основна част от горските територии на общината са заети от държавни гори. Общинските гори заемат под 10% от всички гори на територията на общината. Горите собственост на юридически лица нямат съществено значение за горския баланс в общината.

Горските територии на територията на община Струмяни се стопанисва от „ДГС Струмяни” и структурно звено в администрацията на община Струмяни.

Преобладаващата собственост в общата инвентаризирана площ е държавната, с дял 79.0%, като за десет години се отчита намаление с 4.4%. Собственост на община Струмяни са 9.2% (2 242.0 ха). Отбелязва се ръст на дела им с 2.7% (+726.4 ха). В основната си част, той се дължи на новоинвентаризирани гори в общински земеделски земи. Горите на частни физически, юридически лица и техни обединения нарастват по същата причина

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

+ реституция, от 10.2% на 11.9%, като сега заемат общо 2 894.6 ха или увеличението е с над 500 ха

Обща площ на горските територии на територията на Община Струмяни по вид собственост

Вид собственост	Инвентаризация 2020 г.		ЛУП 2010 г.		Разлика	
	ха	%	ха	%	ха	%
Държавна	19350.8	79.0	19575.9	83.4	-225.1	-4.4
Общинска	2242.0	9.2	1515.6	6.5	+726.4	+2.7
Частна - ф. лица	2854.4	11.7	2359.1	10.1	+495.3	+1.6
Частна - юр. лица	40.2	0.2	20.8	0.1	+19.4	+0.1
Общо	24487.4	100.0	23471.4	100.0	+1016.0	+4.3

Източник: ДГС „Струмяни“

Преобладаващата част от територията на горите е планинска, повечето склонове на планините са силно нагънати и силно пресечени. Наклонените терени са значителни, като повечето от площите са с наклони над 20 градуса. При тези условия, както и поройния средиземноморски характер на валежите, проявлението на ерозията е повсеместно явление. По тези причини залесителните мероприятия, провеждани от ТП „Държавно горско стопанство Струмяни“ са значителни. Нископланинския район е зает главно от дъбови, букови и смесени широколистни гори, както и изкуствено създадени гори. Район с иглолистни гори е изкуствено създаден по оголените места и по високите части на Пирин планина. Разкриването и експлоатацията на залежите от мрамор е довело до изземане на почвената покривка и до изсичане на дървесната растителност, въпреки това в района се срещат чисти букови и смесени буково-иглолистни гори, съставени от бук, черен бор, бял бор, смърч, ела и по-малко други видове.

Защитени територии според чл. 5 от ЗЗТ, попадащи изцяло или частично в обхвата на горските територии в община Струмяни са:

- Природна забележителност „ШАРАЛИЙСКА ПЕЩЕРА“ (Код в регистъра: 542);
- Защитена местност „НАХОДИЩЕ НА ВЕБИЕВ ДИВ БАДЕМ“ (Код в регистъра: 557);
- Защитена местност „ЧУКАРО“ (Код в регистъра: 486);

Защитени зони според чл. 3, ал. 1 от ЗБР (Натура 2000 места), попадащи изцяло или частично в обхвата на горските територии в община Струмяни са:

- Защитени зони по Директива 92/43/ЕС за местообитанията
 - BG0000224 „Огражден-Малешево“ – РМС №611/16.10.2007 г.;
 - BG0000366 „Кресна-Илинденци“ – РМС №№ 122/02.03.2007 г. и 811/16.11.2010 г.
- Защитени зони по Директива 79/409/ЕС за дивите птици
 - BG0002003 „Кресна“ – Заповед №РД-748/24.10.2008 г. (обн. ДВ, бр. 97/2008 г.);
 - BG0002126 „Пирин – Буфер“ – Заповед №РД-352/11.04.2013 г. (обн. ДВ, бр. 48/2013 г.).

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

На територията на община Струмяни попадат и гори във фаза на старост, определени със Заповед №РД 49-421/02.11.2016г. на МЗХ, с обща актуализирана площ 1 048.0 ха, изцяло в Натура 2000 места.

Защитени територии

Западните части на НП „Пирин“ с площ от 184,4 ха, попадат в границите на община Струмяни и заемат североизточната и част. Той е с национално и международно значение. Включен е в списъка на ООН за Националните паркове и в списъка на ЮНЕСКО по Конвенция за защита на световното културно и природно наследство.

Характерна особеност на Пиринската част е наличието на 30 пещери в района на с. Илинденци. Високопланинските езера и пасища формират неповторим пейзаж. Тук се срещат редки растения, които представляват около 20 % от растителните видове в Българската Червена книга, около 10 % от висшите растения на Пирин са балкански ендемити, например: Пиринска теменуга, еделвайс, обикновен тис, пърнар и други.

Резерват „Соколата“ е обявен със Заповед № 115 от 18.02.1985 г. на КОПС при Министерски съвет. Създаден е с цел да се запази вековна първична високостеблена гора от благуи и характерната за района на Малешевска планина флора и фауна.

Площта на резервата е 211 ха. Буферната зона към резервата е с площ 135,3 ха. Типичен горски резерват, в който основният първичен дървесен вид благуи (*Quercus frainetto*) е с възраст над 250 години от семенен произход и с много добри възпроизводителни качества. Среща се единично бук и зимен дъб. Обитаващи животински видове – дива свиня, сърна, лисица, вълк, шипоопашата и шипобедрена костенурка, соколи, ястреби и други.

Археологически разкопки

Раннонеолитното селище намира се в местността „Масовец“ в землището на село Илинденци е най-древното селище в региона. То е основано от първите земеделци, заселили се в тази част на долината на Струма през първата половина на VI хил. пр. Хр. Досега е разкрита част от уникално отбранително съоръжение, състоящо се от ров, дълбок почти 2 м. с каменна стена по средата на рова, укрепена допълнително със земна облицовка. В така заграденото пространство са намерени следи от няколко постройки, включително и една опожарена къща със запазен вътрешен инвентар: пещ, голям съд – зърнохранилище, както и погребение на 9 месечно кърмаче. Тялото му е намерено в сгъната поза, резултат от поставяне в чувал от органична материя, кожа или плат. Намерените досега находки (инструменти от камък, кост и глина, многобройни сечива от кремък и разнообразни накити) показват, че в селището е извършвана специализирана дейност, нещо необичайно за селищата от толкова ранен период на човешката цивилизация.

Раннохристиянската базилика в местността „Градището“ е открита през 1996 г., като още същата година са проведени археологически проучвания. Базиликата е била построена на място, обитавано още през желязната епоха (I хил. пр. Хр.). Това е установено след направен сондаж в южния кораб на църквата, при който на 2 м дълбочина е открит културен пласт с керамика, датирана от специалистите към

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

посочения период. Изграждането на комплекса на базиликата е било осъществено на три строителни етапа, които в общи линии обхващат периода от IV до VI в.

Раннохристиянската църква е определена като „Епископска базилика“ поради представителния вид и големите размери, съперничащи на тези при Епископската базилика в гр. Сандански. Навярно тук е била разположена лятната резиденция на епископа от Партикополис (дн. Сандански). Подобно на близкия голям църковен и духовен център, базиликата в „Долно Градище“ просъществува до средата на VI в., когато цялата християнска култура по тези земи бива разсипана от варварските нашествия.

Базиликалният комплекс в м. „Градището“ заема общо площ от около 3 дка. Базиликата е ориентирана изток-запад, като по план е трикорабна с неразчленен нартекс (притвор), презвитериум, баптистерий, екзонартекс, атрий и странични помещения. Градежът на стените е изпълнен от средно големи речни камъни, споени с хоросан. На някои места са използвани тухли и други преупотребени строителни материали.

Външна осветителна уредба

Всички населени места на територията на община Струмьяни са електрифицирани. Електрозахранването е въздушно. Съществуващата улична мрежа на територията на общината е изградена в средата на миналия век.

По проект „Въвеждане на възобновяеми енергийни източници и подобряване на енергийната ефективност в Струмьяни и Василево“, финансиран от ЕС чрез програма Interreg-IPA, през 2018 г. е въведено енергийно ефективно LED осветление в с. Микрево. Подменени са 424 броя диодно-осветителни тела с мощност 40 W. Отчетено е намаление от 30% на консумация на ел. енергия от ново поставените диодни осветителни тела.

Разходите за енергия за улично осветление са сравнително голям разход за общината. Възможностите за приложение на ВЕИ в този сектор е прилагане на LED осветителни тела с фотосоларни панели и акумулатори, с което ще се реализират съществени енергийни икономии. Поради високата цена на тези съоръжения, е необходимо да се търсят програми с грантово финансиране.

Парково осветление има единствено в парк „Байкал“. Декоративно осветление има само по време на Коледните и Новогодишните празници.

В населените места е осигурена осветеност през цялата тъмна част на нощта. Това увеличава сигурността и удобството на движение на населението, като резултира в повишаване на разходите за ел. енергия. В тази връзка усилията на общинското ръководство са насочени към увеличаване на енергийната ефективност, като ще се проучат възможностите за интегриране на фотоволтаици при осигуряване на осветителни тела на площади и всички зелени площи и улично осветление на метални стълбове.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

СТРУКТУРА НА КРАТКОСРОЧНА ПРОГРАМА ЗА ЕНЕРГИЙНА ЕФЕКТИВНОСТ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ

Основание за разработване

Съгласно изискванията на чл. 12, ал. 2 от Закона за енергийната ефективност, общините в България са задължени да разработят и публикуват програми по енергийна ефективност. Резултатите от тях се отчитат чрез ежегодни отчети пред Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР). В отговор на това задължение, настоящият документ обхваща краткосрочните цели за енергийна ефективност на община Струмяни, както и планираните мерки в хоризонт до 2024 г. Документа е изготвен в подкрепа на Дългосрочната програма за енергийна ефективност на общината, като има за цел да конкретизира дейности и мерки с които да започне нейното изпълнение.

Една от ключовите цели на програмите за енергийна ефективност е, чрез елемента на стратегическо планиране, да се подпомогне на местната власт при осигуряването на достатъчно финансиране за изпълнение на отговорностите ѝ за предоставяне на адекватни обществени услуги. В това отношение, Програмата за енергийна ефективност има ролята на прогнозен документ относно необходимите инвестиции за реализиране на икономия на енергия в крайното енергийно потребление чрез въвеждане на енергоспестяващи мерки, от една страна, а от друга – на стратегически документ, имащ за цел намирането на варианти за осигуряване на необходимото финансиране за изпълнението на този вид мерки.

Повишаването на енергийната ефективност е дейност, която е носител едновременно, както на висок екологичен, социален така и непосредствен икономически интерес. Реализирането на националната политика по енергийна ефективност е възможно само с активното участие на общините. Активното участие се обуславя от факта, че те са основен фактор от чийто действия зависи повишаването на енергийната ефективност на сградите и комуналния сектор на територията на общината.

Понятието за енергийна ефективност е далеч от старите представи за икономия на енергия. Енергийната ефективност означава извличане на максимална полза от всяка единица енергия чрез използването на съответните модерни технологии за задоволяване на ежедневните нужди от потребление. Тя е най-лесният и ефективен начин за намаляване на енергийната консумация и същевременно предотвратява замърсяването на околната среда.

Намаляването на потреблението и загубите на енергия имат все по-голямо значение за ЕС. През 2007 г. лидерите на ЕС си поставиха за цел да намалят годишното потребление на енергия в рамките на ЕС с 20 % до 2020 г. През 2018 г., като част от пакета „Чиста енергия за всички европейци“, беше поставена нова цел за намаляване на потреблението на енергия с най-малко 32,5 % до 2030 г. Мерките за повишаване на енергийната ефективност все по-често се разглеждат като средство не само за постигане на устойчиви енергийни доставки, намаляване на емисиите на парникови газове, повишаване на сигурността на доставките и намаляване на разходите за внос, но и за увеличаване на конкурентоспособността на ЕС. По тази причина енергийната ефективност е

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

стратегически приоритет за енергийния съюз и ЕС поддържа принципа „енергийната ефективност на първо място“.

Настоящата краткосточна програма за енергийна ефективност на община Струмьяни е изготвена в съответствие с:

Закони в Република България

- *Стратегия за устойчиво енергийно развитие на Република България до 2030 година с хоризонт до 2050 година*

Стратегията отразява визията на държавата за развитие на енергийния сектор до 2030 г., с хоризонт до 2050 г., съобразена с актуалната европейска рамка на енергийната политика и световните тенденции в развитието на новите енергийни технологии.

- *Закон за енергийната ефективност*

ЗЕЕ урежда обществените отношения, свързани с провеждането на държавната политика за повишаване на енергийната ефективност. Законът има за цел повишаване на енергийната ефективност като част от политиката по устойчиво развитие на страната чрез:

1. използване на система от дейности и мерки за повишаване на енергийната ефективност при производството, преноса и разпределението, както и при крайното потребление на енергия;
2. въвеждане на схеми за задължения за енергийни спестявания;
3. развитие на пазара на енергийноэффективни услуги и насърчаване предоставянето на енергийноэффективни услуги;
4. въвеждане на финансови механизми и схеми, подпомагащи изпълнението на националната цел за енергийна ефективност.

- *Закон за енергетиката*

Съгласно този закон, кметовете на общини имат следните задължения:

- Да изискват от енергийните предприятия на територията на общината прогнози за развитието на потреблението на електрическа и топлинна енергия и природен газ, програми и планове за енергоснабдяване, топлоснабдяване и газоснабдяване;
- Да осигуряват изграждането, експлоатацията, поддържането и развитието на мрежите и съоръженията за външно осветление на територията на общината за имоти – общинска собственост;
- Задължително предвиждат в общите и подробните устройствени планове благоустройствени работи, необходими за изпълнението на програмите и планове на енергийните предприятия по тяхно предложение.

- *Закон за устройство на територията*

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Едно от основните изисквания на Закона за устройство на територията (ЗУТ) е да се определят съществените изисквания към сградния фонд. Важно е в една сграда да се въведат мерки за икономия на консумацията на топлинната енергия и да се увеличи топлосъхранението на обектите. Въвежда се правило за лицето упражняващо строителен надзор на обектите, за да носи отговорност за оценката за енергийна ефективност на обектите.

- *Закон за опазване на околната среда*
- *Закон за чистотата на атмосферния въздух*
- *Закон за енергията от възобновяеми източници*
- *Национална програма за развитие на България*

Европейско законодателство

- *Стратегия „Вълна на саниране за Европа – екологизиране на нашите сгради, създаване на работни места, подобряване на живота“*

Стратегията има за цел да удвои темповете на саниране през следващите 10 години и да гарантира, че санирането ще доведе до по-голяма енергийна и ресурсна ефективност.

Инициативата „Вълна на саниране“ се основава на мерките, договорени в рамките на пакета „Чиста енергия за всички европейци“, по-специално изискването всяка държава от ЕС да публикува дългосрочна стратегия за саниране на сградите, както и свързаните със сградния фонд аспекти на националните планове в областта на енергетиката и климата на всяка държава от ЕС.

- *Пътна карта за енергетиката до 2050г.*

През декември 2011 г. Европейската комисия публикува Пътна карта за енергетиката, която има за цел понижаване на въглеродните емисии до 2050 г. като същевременно се подобри конкурентоспособността и сигурността на доставките за Европа.

- *Директива 2018/2002 на Европейския парламент и на Съвета от 11.12.2018 год. за изменение на Директива 2012/27/ЕС относно енергийната ефективност*

„Енергийната ефективност на първо място“ е един от ключовите принципи на Енергийния съюз, насочен към гарантирането на сигурно, устойчиво, конкурентоспособно и достъпно енергоснабдяване в ЕС. В преработената директива е заложена амбициозна цел за 30% енергийна ефективност до 2030 г. През ноември 2018 г. е постигнато споразумение, в което се поставя цел за намаляване на първичното и крайното потребление на енергия с 32,5% до 2030 г. на равнището на ЕС (в сравнение с прогнозите за потребление на енергия за 2030 г.). Директивата също така изисква от държавите – членки на ЕС, да въведат мерки за намаляване на средно 4,4% от годишното си потребление на енергия до 2030 г.

За периода 2021–2030 г. от всяка държава от ЕС се изисква да разработи 10-годишен интегриран национален план в областта на енергетиката и климата (NECP), в който се посочва как възнамерява да постигне своите цели за енергийна ефективност за 2030 г.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

През юли 2021 г. Европейската комисия предложи преразглеждане на Директивата за енергийната ефективност като част от пакета „Изпълнение на Европейския зелен пакт“ и в съответствие с новата си амбиция в областта на климата за намаляване на емисиите на парникови газове на ЕС с най-малко 55% до 2030 г. в сравнение с равнищата от 1990 г. и постигане на неутралност по отношение на климата до 2050 г. В него се предлага увеличаване на целите за намаляване на първичното и крайното енергопотребление съответно на 39% и 36% до 2030 г., измерено спрямо актуализираните базови прогнози, направени през 2020 г. В абсолютно изражение енергийното потребление на ЕС до 2030 г. съгласно предложението ще бъде не повече от 1023 и 787 милиона тона нефтен еквивалент за първична и крайна енергия до 2030 г.

В предложението се отправя искане към държавите членки да определят индикативни национални цели за намаляване на потреблението на енергия, въвеждат се подобрени механизми за автоматично покриване на разликите и се удвоява задължението на държавите членки да реализират нови годишни икономии на енергия до 1,5% от крайното енергопотребление от 2024 г. до 2030 г. С него също така се въвеждат примерни изисквания за обществените сгради, като например годишна цел за намаляване на потреблението на енергия с 1,7% в публичния сектор и цел за саниране на най-малко 3% от разгънатата застроена площ на сградите на публичната администрация, предлага се да бъде смекчена енергийната бедност, като се отдава предимство на уязвимите клиенти, и се въвеждат задължения за одит и изисквания за техническа компетентност, особено за големите потребители на енергия.

- *Директива 2018/844 относно енергийните характеристики на сградите*

Директивата има за цел да осигури високо енергийно ефективен и декарбонизиран сграден фонд във всяка държава членка до 2050 г. Това ще спомогне за постигане на целите за енергийна ефективност в ЕС и ще допринесе за намаляване на емисиите на CO₂ в Съюза с 80–95% в сравнение с нивата от 1990 г.

С Директивата се въвеждат следните дългосрочни стратегии за саниране:

- Всяка държава членка трябва да създаде дългосрочна стратегия за саниране в подкрепа на санирането на националния сграден фонд от жилищни и нежилищни сгради, както обществени, така и частни, за постигане на високо енергийно ефективен и декарбонизиран сграден фонд до 2050 г.;
- Ускоряване на преобразуването на съществуващите сгради в „сгради с почти нулево потребление на енергия“ до 2050 г. и всички нови сгради трябва да бъдат с близко до нулево нетно потребление на енергия от 2021 г. нататък;
- Подкрепа за модернизацията на всички сгради с интелигентни технологии.

Подзаконови нормативни актове

След приемането на самостоятелен Закон за енергийната ефективност и приетите изменения (както и приетите промени в Закона за устройство на територията) са създадени и подзаконови нормативни актове. Тяхната цел е да доразработят основните разпоредби, касаещи енергийната ефективност, залежали във вече упоменатите закони:

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

- *НАРЕДБА № Е-РД-04-3 от 4.05.2016 г. за допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление, начините на доказване на постигнатите енергийни спестявания, изискванията към методиките за тяхното оценяване и начините за потвърждаването им*

С наредбата се определят: допустимите мерки за осъществяване на енергийни спестявания в крайното потребление на енергия; начините за доказване на постигнатите енергийните спестявания; изискванията към методиките за оценяване на енергийните спестявания; начините за потвърждаване на постигнатите енергийните спестявания, условията, редът и формата за издаване, прехвърляне и отмяна на удостоверения за енергийни спестявания.

- *Наредба за методиките за определянето на националната цел за енергийна ефективност и за определянето на общата кумулативна цел, въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания и разпределянето на индивидуалните цели за енергийни спестявания между задължените лица*

С наредбата се определят: методиката за определяне на националната цел за енергийна ефективност; методиката за определянето на общата кумулативна цел за енергийни спестявания; въвеждането на схема за задължения за енергийни спестявания, която да осигури постигането на общата кумулативна цел за енергийни спестявания; условията и редът за разпределяне на общата кумулативна цел за енергийни спестявания като индивидуални цели за енергийни спестявания между задължените лица по чл. 14а, ал. 4 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ).

- *НАРЕДБА № Е-РД-16-647 от 15.12.2015 г. за определяне на съдържанието, структурата, условията и реда за набиране и предоставяне на информация*

С тази наредба се уреждат: условията и редът за набиране и предоставяне на информация по чл. 68, ал. 2 и 3 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ); обхватът, съдържанието, структурата и сроковете за набиране и предоставяне на информацията по т. 1.

- *Наредба № Е-РД-04-05 от 8 септември 2016 г. за определяне на показателите за разход на енергия, енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление, както и за определяне на условията и реда за извършване на обследване за енергийна ефективност и изготвяне на оценка на енергийни спестявания и приложенията към нея.*

С тази наредба се определят: показателите за разход на енергия на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление; енергийните характеристики на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление; условията и редът за извършване на обследване за енергийна ефективност на предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление; условията и редът за изготвяне на оценка на постигнати енергийни спестявания в предприятия, промишлени системи и системи за външно изкуствено осветление.

- *Наредба № РД-16-347 от 2 април 2009 г. За условията и реда за определяне размера и изплащане на планираните средства по договори с гарантиран резултат, водещи до енергийни спестявания в сгради - държавна и/или общинска собственост*

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

С тази наредба се определят: условията и редът за определяне размера и изплащане на планираните по бюджетите на първостепенни разпоредители с бюджетни кредити средства за изпълнение на услуги по договори с гарантиран резултат - ЕСКО услуги в сгради - държавна и/или общинска собственост; редът за възстановяване на инвестициите и заплащане на възнагражденията по договорите с гарантиран резултат; Определянето на размера на планираните по бюджетите на първостепенни разпоредители с бюджетни кредити средства за изпълнение на договори с гарантиран резултат в сгради - държавна и/или общинска собственост, се извършва въз основа на обследване за енергийна ефективност; изплащането на средства по договори с гарантиран резултат в сгради – държавна и/или общинска собственост, се извършва при достигане на определено в договор с гарантиран резултат ниво на енергийно потребление на сградите в съответствие с наредбата по чл. 15, ал. 3 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ) с цел сертифициране на сградите.

- *НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 3.01.2018 г. за обстоятелствата, подлежащи на вписване в регистрите по Закона за енергийната ефективност, вписването и получаването на информация от тези регистри, условията и реда за придобиване на квалификация от консултантите по енергийна ефективност*

Наредбата определя: подлежащите на вписване обстоятелства в регистрите по чл. 44 и 60 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ); редът за вписване, включително вписване на промени в обстоятелствата, и заличаване на вписвания в регистрите; редът за получаване на информация от регистрите; условията и редът за придобиване на квалификация на консултантите по енергийна ефективност.

- *НАРЕДБА № Е-РД-04-1 от 5.04.2022 г. за условията и реда за извършване на проверка за енергийна ефективност на отоплителните инсталации и инсталациите за комбинирано отопление и вентилация по чл. 50, ал. 1 и на климатичните инсталации по чл. 51, ал. 1, условията и реда за изготвянето на оценка на енергийните спестявания, както и условията и реда за създаване, поддържане и ползване на базата данни по чл. 52 от Закона за енергийната ефективност*

С тази наредба се определят:

1. условията и редът за извършване на проверки за енергийна ефективност на:

- а) отоплителни инсталации и инсталации за комбинирано отопление и вентилация в сгради;
- б) климатични инсталации и комбинирани климатични и вентилационни инсталации в сгради;

2. условията и редът за изготвянето на оценка на енергийните спестявания;

3. условията и редът за създаване, поддържане и ползване на база данни по чл. 52 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ).

- *Наредба № Е-РД-04-1 от 22.01.2016 г. за обследване за енергийна ефективност, сертифициране и оценка на енергийните спестявания на сгради*

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Наредбата определя условията и реда за издаване на сертификати за проектни енергийни характеристики; извършване на обследване за енергийна ефективност на сгради и части от сгради в експлоатация, включително изготвяне на доклади от обследването; издаване на сертификати за енергийни характеристики на сгради и части от сгради в експлоатация; изготвяне на оценка на енергийните спестявания на сгради.

- *Наредба № Е-РД-04-2 от 22.01.2016 г. за показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сгради*

С наредбата са регламентирани:

1. условията за определяне на показателите за разход на енергия и енергийните характеристики на сгради;
2. единната методология за формиране на показатели за разход на енергия и енергийни характеристики на сгради;
3. параметрите на скала на класовете на енергопотребление за различни по предназначение категории сгради;
4. граничните числови стойности на интегрирания енергиен показател „специфичен годишен разход на първична енергия“ в kWh/m², определени със скалата на класовете на енергопотребление за различни по предназначение категории сгради

- *Енергиен паспорт на сграда*

Енергийният паспорт на сграда се съставя с цел оценяване и установяване на съответствието на енергийните характеристики на сградите с нормативните изисквания за енергийна ефективност и на актуалното състояние на енергопотреблението на сградите по време на техния икономически обоснован експлоатационен срок.

Сертификат за енергийна ефективност на сграда се издава след реализиране на енергоспестяващи мерки (ЕСМ) за подобряване на енергийните характеристики на сградите и след постигане на определените нива на разход на енергия от скалата на класовете на енергопотребление при спазване на изискванията на наредбата по чл. 15, ал. 3 от Закона за енергийната ефективност (ЗЕЕ).

Енергийният паспорт на нова сграда се съставя преди въвеждането ѝ в експлоатация, както и по време на нейната експлоатация след извършване на строително-монтажни работи.

По задание на възложителя енергийният паспорт може да се съставя в част „Енергийна ефективност“ на инвестиционния проект, въз основа на който се издава разрешение за строеж, при продажба и отдаване на сградите под наем, както и след изпълнението на мерки за повишаване на енергийната ефективност.

Политика по енергийна ефективност

България е изправен пред редица проблеми в областта на енергетиката, които включват: растящата зависимост от вноса, недостатъчната диверсификация, високите и нестабилни цени на енергията, нарастващото търсене на енергия в глобален мащаб, рисковете за сигурността, засягащи държавите производителки и транзитните държави, нарастващите

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

заплахи, свързани с изменението на климата, декарбонизацията, бавния напредък в областта на енергийната ефективност, предизвикателствата, свързани с използването на все по-голям дял възобновяеми енергийни източници, както и необходимостта от по-голяма прозрачност, по-нататъшна интеграция и взаимосвързаност на енергийните пазари. Всичко това обуславя необходимостта от работеща програма за енергийна ефективност.

Енергийната ефективност е качествено понятие, характеризиращо рационалното използване на енергийните носители чрез подобряване качеството на енергийните услуги при приемлива цена за обществото. Най-голям потенциал за енергоспестяване има в сградния сектор.

По отношение на енергийната ефективност в промишлеността ще бъдат взети мерки посредством изискванията за енергийна ефективност на промишлените съоръжения, подобряването на предоставянето на информация на малки и средни предприятия и мерките за въвеждане на енергийни одити и на системи за енергийно управление. Предлагат се и мерки за подобряване на енергийната ефективност при производството на електроенергия и топлинна енергия, като по този начин програмата обхваща цялата верига на доставките на енергия.

Политиката на Община Струмяни е насочена основно към предприемане на мерки и дейности по енергийна ефективност основно в сградния фонд на територията на общината. Плана включва инструменти за задействане на процеса на реновиране на обществени сгради и за подобряване на енергийните характеристики на използваните в тях сградни системи и уреди.

Политиката по енергийна ефективност в община Струмяни е насочена към постигане на определени цели и приоритети, заложиени в развитието на общината като цяло.

- ▶ Намаляване на топлинните загуби в сградите с подобряване на енергийните им характеристики чрез саниране (пълно или частично);
- ▶ Ефективно използване на енергийните ресурси за отопление чрез отоплителни системи с висока ефективност, включващи и възможности за регулиране на потреблението и поддържане на стабилни нормативни параметри на микросредата в отопляваните обекти;
- ▶ Изграждане на системи за оползотворяване на Възобновяеми Енергийни Източници (ВЕИ);
- ▶ Популяризиране и насърчаване на добрите практики в сферата на договорирането за енергоспестяване в общинския сектор;
- ▶ Намаляване емисиите на парниковите газове;
- ▶ Модернизиране на осветлението в общинските обекти без да се намалява нивото на осветеност и качеството на осветлението /чрез използване на компактни луминесцентни лампи, автоматични системи за контрол, управление, ниво на осветеност/;
- ▶ Подобряване на енергийната ефективност при уличното осветление.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Община Струмяни е предприела мерки за повишаване на енергийната ефективност чрез ДГ „Патиланци” село Микрево с проект „Изграждане на детски площадки и спортни съоръжения и ремонт на Детска градина „Патиланци“, с. Микрево, община Струмяни”. За обекта има издадени разрешение за строеж. Общината е кандидатствала за финансиране на проекта с целеви средства за капиталови разходи от държавния бюджет.

Община Струмяни е предприела мерки за енергийно обследване на следните сгради – общинска собственост:

- ▶ Административна сграда на община Струмяни, находяща се в с. Струмяни, пл. „Седми Април“ №1
- ▶ Сградата на ДГ „Патиланци” село Микрево, находяща се УПИ VII, кв. 18, пл. №540 по РП на село Микрево
- ▶ Училищна сграда в село Илинденци, находяща се в УПИ I-268, кв. 44 по РП на село Илинденци
- ▶ Сграда за административни нужди, находяща се в УПИ VIII, кв. 18, пл. № 1124 по РП на село Струмяни
- ▶ Сграда за административни нужди, находяща се в УПИ VIII-186, кв. 18, пл. №186 по РП на село Струмяни

Състояние на енергийно потребление

Състоянието на енергийната ефективност в община Струмяни не се различава от това в страната като цяло.

Електроснабдяването в община Струмяни се осъществява от електроразпределително дружество „ЧЕЗ Разпределение България” АД, район Сандански, като електрозахранването на общината е от две подстанции: гр. Сандански и гр. Кресна, които осигуряват необходимите електрически мощности. Изградените мрежи за високо, средно и ниско напрежение са в добро състояние.

Електроснабдителната мрежа на община Струмяни разполага със следното основно оборудване:

- Подстанция „Сандански“ с мощност 40 MW, която захранва електропроводи: „Клепало“ и „Мрамор“ с напрежение 20 kV;
- Подстанция „Кресна“ с мощност 16 MW, която захранва електропроводи: „Гореме“, „Сливница“, „Струма“ и „Мрамор“ с напрежение 20 kV;
- Дължината на въздушните електропроводи 20 kV е 109 км, а на кабелните – 36,5 км;
- Има две възлови станции: „Струмяни“ и „Злина“;
- Има 52 трафопоста, собственост на „ЧЕЗ разпределение България“ АД и 27 трафопоста, собственост на други юридически лица;
- Общата инсталирана мощност на трафопостовите е 13246 kVA.

Всички електроразпределителни съоръжения са преминали профилактика и са в добро техническо и експлоатационно състояние.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Най-характерна роля на всяка община е тази на консуматор на енергия. Тъй като общината не е доставчик на енергия нейната роля се свежда до намаляване на разходите на консумираната енергия в сградите и на услугите, които предоставя на населението. Едновременно със стремежа си да разшири спектъра на услугите и да подобрява тяхното качество общината се стреми и да намалява разходите за тяхното осъществяване. И тъй като енергията е значителен компонент в цената на повечето услуги, намаляването на консумацията на енергия е основно средство за намаляването на разходите за услуги. В тази връзка понятието енергийна ефективност/ЕЕ/ за Община Струмьяни може да се дефинира така: Провеждане на мероприятия за намаляване на енергоемкостта на общинските обекти и услуги, разработване и прилагане на проекти използващи местния потенциал от ВЕИ.

Основно перо в консумацията на енергия е обслужването на общинските сгради: административните сгради, сгради на образованието, културните сгради, също така и уличното осветление и др. енергоконсумиращи услуги изпълнявани от общината /транспорт, културни мероприятия/. Обща черта в тези обекти е нерационалното използване на енергията, която същевременно надхвърля нивата за ефективна консумация, постигнати в подобни сгради в другите страни от Европейския съюз. Отчита се застаряване на сградния фонд и амортизиране на инсталациите и оборудването в тях, наследеното строителство не е съобразено с икономията на енергия, някои от сградите се нуждаят от основно обновяване, саниране и подмяна на инсталациите.

Прилагането на енергиен мениджмънт в общинските сгради ще помогне да се направи преглед на потреблението, търсенето на гориво, разходите, поръчките, загубите и неефективните процеси. Определяне на състоянието на енергопотреблението ще даде ясна представа за „слабите места” в които има разпиляване на енергия и ще даде възможност да се концентрират мерките там където е най-необходимо. На задължително обследване и сертифициране подлежат сградите за обществено обслужване с РЗП над 250м² (чл.38, ал.3 ЗЕЕ). Сертифицирането за енергийна ефективност за сгради в експлоатация се извършва въз основа на извършено обследване за енергийна ефективност на сградата. Извършване на задължителните енергийни обследвания по закона за енергийната ефективност, ще допринесе за точното определяне на местата, където инвестициите ще имат най-голям ефект. Липсва все още необходимата психическа нагласа на всички нива на управление, както в обществения, така и в частния сектор, за приоритетността на работата по енергийна ефективност, което се дължи на липсата на стимули за рационално енергопотребление, внедрените мерки по ЕЕ не могат да се усетят веднага от всички граждани, като например асфалтирането на една улица или изграждането на малък инфраструктурен обект. Конкретните причини, които създават проблеми с ефективното използване на енергията в общината и пречат за реализацията на целенасочени действия за ЕЕ на общинските обекти са следните:

- недостатъчната осведоменост на потребителите за възможностите за намаляване на консумацията, недостатъчната институционална база, затруднения достъп до инвестиции по проектите за ЕЕ и други;
- стари и амортизирани отоплителни инсталации в училищата и детските градини;

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

- не добро състояние на ограждащите конструкции на сградите – липса на топлоизолация, еднокатна и неуплътнена дограма, течове, разрушаващи конструкциите и др;

- високи цени на новите енергоикономични материали

Текущото състояние на енергийното потребление на основните обекти, собственост на община Струмяни (енергийни потребители) за последните три години – 2019, 2020 и 2021 г. е видно от таблицата по-долу:

№	Сграда	Обследване за ЕЕ	Годишно потребление на горива и енергия											
			Ел. енергия			Дизелово гориво			Дърва			Въглища		
			kWh			t			m³			t		
			2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021	2019	2020	2021
1	Администрация Струмяни	Да	74093	56420	60429	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2	ДГ Патилянци - Микрево	Да	44883	38538	37544	500	0	0	-	-	-	-	-	-
3	ДГ Патилянци - Струмяни	Не	11447	5592	7978	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4	ДГ Патилянци - Илинденци	Не	8574	6974	7939	-	-	-	10	10	0	-	-	-
5	СУ Микрево	Да	74135	51442	46909	-	-	-	-	-	-	-	-	-
6	К-во Илинденци	Не	4742	3830	2243	-	-	-	-	-	-	-	-	-
7	К-во Микрево	Не	14356	12576	12383	-	-	-	-	-	-	-	-	-
8	К-во Драката	Не	489	969	1537	-	-	-	-	-	-	-	-	-
9	К-во Игралце	Не	1499	1401	2037	-	-	-	-	-	-	-	-	-
10	К-во Никудин	Не	211	444	365	-	-	-	-	-	-	-	-	-
11	К-во Добри Лаки	Не	86	85	25	-	-	-	-	-	-	-	-	-
12	К-во Раздол	Не	1368	1026	1158	-	-	-	-	-	-	-	-	-
13	К-во Цапарево	Не	313	39	57	-	-	-	-	-	-	-	-	-
14	К-во Каменица	Не	16	10	22	-	-	-	-	-	-	-	-	-
15	К-во Горна Крушица	Не	778	581	358	-	-	-	-	-	-	-	-	-
16	ДПЛПР - Раздол	Не	167767	138520	141131	-	-	-	90	60	80	-	-	-
17	ЗЖЛПР - Раздол	Не	18555	17371	21168	-	-	-	10	10	22,2	-	-	-
18	ЗЖЛУИ - Раздол	Не	32821	30045	28933	-	-	-	15	10	25,4	-	-	-
19	Училище Струмяни	Не	32599	23576	22937	-	-	-	-	-	-	-	-	-
20	Читалище Микрево	Не	1602	8833	8362	-	-	-	-	-	-	-	-	-
21	Улично осветление	Да	544518	474633	479737	-	-	-	-	-	-	-	-	-

По отношение на разходите на общината за енергия като консумира е предимно за съоръжения, отопление и осветление.

По отношение на уличното осветление се наблюдава намаление на енергийното потребление през последните две години, в сравнение с 2019 г. Но има още възможности за внедряване на енергоспестяващи мероприятия.

През последните години в община са осъществени някои ефективни дейности за подобряване на енергийната ефективност на общинския сграден фонд. Въпреки това състоянието на сградите, оборудването и инсталациите в повечето общински сгради налагат провеждането на мерки за намаляване разходите на енергия, както и влагане на инвестиции физическото обновяване на сградите и подмяна на съоръженията.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Подобряването на топлоизолацията, модернизиранияте отоплителни инсталации, могат да намалят енергопотреблението в стария сграден фонд.

Основните причини за високите разходи за потребление на горива и енергия са: лошото състояние на сградите и конструкциите – без стандартните изолации на покриви и стени, осветление с енергоемки светлоизточници, липса на режим за топлоподаване. За да се постигне енергийна ефективност при консумацията на енергия е необходимо да се направят енергийни обследвания на обектите и да се установят рентабилните мерки за реализиране на икономии и подобряване на комфорта на обитаване в сградите.

Дейностите по намаляване на енергопотреблението в тези сфери могат да се обединят в следните групи:

- Дейности в общинските сгради – енергийни обследвания за установяване на потенциала за икономия на енергия, предпроектни проучвания в сгради със значителен потенциал за икономия, разработване на дългосрочни планове за действия по отношение на сградите на територията на общината; Участване в европейски субсидиращи програми за инсталиране на възобновяеми енергийни източници
- Дейности в уличното осветление – разработване на планове за поддържане на системата за улично осветление, подобряване на ефективността на енергопотреблението в процеса на експлоатация. Участване в европейски субсидиращи програми за инсталиране на енергоспестяващи и автономни соларни лампи

Резултатите от изброените по-горе действия могат да се очакват в следните направления:

1. Икономия на финансови средства, които може да се използват за инвестиционни цели в областта на енергийната ефективност и други области за развитие на общината.
2. Намаляване на замърсяването на околната среда
3. Намаляването на потреблението на енергия в общинските сгради може да послужи като пример и стимул за подражание от други крайни потребители.
4. Преминаване към съвременни чисти отопляеми средства – климатици, водни колектори и др.

Подобно на други български общини, пред община Струмьяни се очертават редица предизвикателства от икономическо, образователно и техническо естество, а именно:

- ограничените възможности за собствени капиталови разходи на общините, независимо от предназначението им. Сравнително труден достъп до инвестиции за енергоуправление и реиновация на сгради и съоръжения;
- честата смяна на нормативната уредба възпира потенциалните инвеститори в енергийната инфраструктура на общините
- пазар за енергийна ефективност, базиран на грантово финансиране, ограничаващ до минимум реализирането на проекти с финансови показатели, подходящи за кредитно финансиране;
- невъзможност за съгласуване на различни финансови инструменти, като например комбинация между грантово и кредитно финансиране;

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

- изискването за избор на изпълнител по основен критерий „най-ниска цена“ при проекти финансирани по оперативните програми, вместо използването на критерия „разходи за жизнения цикъл“;
- липса на амбиция в управляващите органи на оперативните програми и други инструменти за финансова подкрепа за постигане на по-високи нива на енергийна ефективност (напр. енергиен клас А, вместо В или С);
- липса на знания и умения за дълбоко сградно обновяване при основните играчи на пазара (проектанти, архитекти, енергийни одитори, строителни работници, инвеститори, крайни потребители);
- строителство, несъобразено с икономия на енергия;
- недостатъчна осведоменост на населението по отношение на ползите от провеждането на мерки за енергийна ефективност в ежедневието;
- резистентност на администрацията по отношение въвеждане на нови дигитални технологии за регистриране, мониторинг и управление на аспектите, свързани с енергийната ефективност.

В страна като България, където енергийната система е силно централизирана общината се явява производител единствено в производството на топлинна енергия в детски градини. В бъдеще в Община Струмяни приложения могат да намерят използването на ВЕИ и използването на битовите отпадъци за производство на енергия. При извършените проучвания е установено, че Община Струмяни има добър теоритичен потенциал от ВЕИ.

Общият извод, който може да се направи е, че има потенциал за прилагане на мерки за енергийна ефективност в Община Струмяни и всички тези мерки са възможни, но за реализирането им са необходими много средства, с които на този етап общината не разполага и ще разчита на финансиране от оперативни програми.

Цел и обхват на програмата за енергийна ефективност

Настоящата краткосрочна програма за енергийна ефективност цели идентифициране на възможни дейности и мерки, които да доведат до енергийни спестявания, набелязвайки програмите и проектите за тяхното изпълнение. Прилагането на енергоефективни мерки не само ще намали разходите за енергия, но ще допринесе още за повишаване жизненото равнище и комфорта на потребителите на енергия, допринасяйки за устойчивото развитие на община Струмяни като цяло.

Цел 1: Повишаване на енергийната ефективност на общинските сгради, подобряване на вътрешния комфорт и намаляване на емисиите на CO₂

Очаквани резултати:

1. Привеждане на сградния фонд към изискванията на Закона за енергийната ефективност и Наредбите за енергийна ефективност, съвместно със саниране на сградите;
2. Намаляване на разходите за енергия;
3. Намаляване на разходите за горива;

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

4. Намаляване на емисиите на CO₂;
5. Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
6. Удължен живот на обновените сгради;
7. Достигане на оптимален топлинен и хигиенен комфорт в сградите в съответствие с нормативната уредба.

Инвестиционни проекти:

Обследване за енергийна ефективност на сгради, въвеждане на енергоспестяващи мерки и сертифициране на сгради с площ над 250 кв.м., общинска собственост /съгласно Закона за енергийната ефективност/, вкл. изграждане на общински фотоволтаични модули за производството на електроенергия по покривните пространства

Цел 2: Подобряване на енергийната ефективност на системата за външно изкуствено осветление (УО)

Очаквани резултати:

1. Подобряване на осветеността на уличната мрежа;
2. Намаляване на необходимата крайна енергия в системата за УО;
3. Намаляване на емисиите на CO₂;
4. Повишаване на сигурността и комфорта на населението;
5. Справяне със социална неравнопоставеност, чрез обновление на районите в неизгодно положение;
6. Намаляване на пътно-транспортните произшествия;

Инвестиционни проекти:

Подмяна на съществуващо външно осветление с такова, базирано на БЕИ /LED осветителни тела с фотосоларни панели и акумулатори/ в цялата община (с изключение на вече въведеното енергийно ефективно LED осветление в част от с. Микрево), въвеждане на автоматизирани системи за контрол на външното изкуствено осветление.

Цел 3: Подобряване на енергийната ефективност в жилищните сгради на територията на общината

Очаквани резултати:

1. Намаляване на годишните разходи на енергия;
2. Намаляване на емисиите на CO₂;
3. Подобен комфорт на обитаване в обновените сгради;
4. Удължен живот на обновените сгради.

Неинвестиционни дейности и инвестиционни проекти:

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Провеждане на информационни кампании за насърчаване повишаването на енергийната ефективност в жилищните сгради. Разработване и реализиране на общинска програма за енергийна ефективност на еднофамилни и многофамилни жилищни сгради на територията на община Струмяни. Подготовка на обследвания за ЕЕ и технически паспорти на жилищни сгради, организиране на кампании сред местната общественост, реализиране на мерки за ЕЕ в жилищни сгради, подобряване на отоплителните системи на жилищни сгради и др.

Цел 4: Проучвания на потенциала за енергийна ефективност в общината и на възможностите за неговото използване и стимулиране на инвестиции за по-ефективно управление на енергията

Очаквани резултати:

1. Създадени предпоставки за оползотворяване на потенциала на ВЕИ на територията на общината;
2. Идентифицирани финансови източници и инструменти за финансиране на проектите и дейностите от енергийната програма на общината;
3. Енергийна информационна база на общината;

Неинвестиционни дейности:

Подпомагане на частните дружества при подготовката и реализацията на инвестиционни намерения за повишаване на енергийната ефективност в предприятията и земеделските стопанства и въвеждане на ВЕИ в производствения процес. Проучване потенциала на територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на:

- възобновяеми енергийни източници в различни сектори;
- слънчевата енергия за производството на гореща вода и електричество;
- проучване на алтернативни възможности за финансиране на енергийната програма на общината
- проучване на местните нужди от техническа помощ в областта на енергийната ефективност.

Обхват на програмата

Краткосрочната програма за енергийна ефективност има за цел да конкретизира мерките и дейностите за периода 2022 – 2024 г., чрез които ще се осъществи изпълнението на заложените цели. Обхванати са следните области на интервенция:

- общинските сгради на територията на Община Струмяни, за чието стопанисване и управление общината носи пряка отговорност;
- системата за външно изкуствено улично осветление на територията на Община Струмяни.

За успешната реализация на плана ще се вземе под внимание финансовото осигуряване и тежест на плана върху общинския бюджет, както във времето, така и по отношение на

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

различните източници на финансиране на програмата и възможностите за нейното реално изпълнение.

Избор на програми, дейности и мерки

След направения анализ и оценка на изходното състояние, както и на потенциала за енергийна ефективност в различните сектори на община Струмяни са избрани приоритетни проекти, които да се изпълняват в рамките на Краткосрочната програма за енергийна ефективност за периода 2022-2024 г., посочени в таблицата по-долу:

Направления, сектори и проекти	Видове планирани дейности			
	Инвестиционни		Неинвестиционни	
	Общината като консуматор на енергия	Общината като производител и доставчик	Общината като регулатор	Общината като мотиватор
Цел 1: Повишаване на енергийната ефективност на общинските сгради, подобряване на вътрешния комфорт и намаляване на емисиите на CO ₂				
Инвестиционни проекти	Възлагане извършването на енергийни обследвания на 22 общински сгради; Възлагане изготвянето на необходимата строителна документация, съгласно ЗУТ. Реализация на проекти за саниране, рехабилитация и енергийно ефективна реконструкция на	Проучване на алтернативни възможности за отопление на обектите. Проучване на възможности те за внедряване на иновативни технологии за производство на енергия за нуждите на сградите.	Извършване на предпроектни проучвания; Подготовка на апликационни формуляри, събиране и окомплектоване на съпътстваща документация за кандидатстване с проекти за финансиране по Оперативните програми. Провеждане на процедури	Включване на проектите в Плана за интегрирани развитие на община Струмяни и ежегодните програми за реализацията му. Популяризиране и визуализиране на изпълнените проекти. Провеждане на образователно-информационна кампания сред учители и
ДГ в с. Илинденци				
СУ „Паисий Хилендарски“, с. Микрево				
Училищна сграда с. Струмяни				
Столова към училището в село Илинденци				
Здравна служба село Микрево				
Детска градина с. Струмяни				
Масивна сграда на два етажа, хаходяща се в				

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

УПИ XXII в кв. 66 по РП на с. Микрево	общинските сгради. Енергийно обследване и издаване на сертификати за ЕЕ.		за подбор на изпълнител, съгласно ЗОП, за реализиране на получили финансиране проекти.	ученици за формиране на енергоефективно поведение.
Административна сграда, с. Добри Лаки				
Училищна сграда в село Игралище				
Сграда нахояща се в ПИ №2 в околоръстен полигон на с. Гореме				
Училищна сграда, с. Добри Лаки				
Административна сграда, с. Игралище				
Училищна сграда, с. Клепало				
Административна сграда, с. Микрево				
НЧ „Братя Миладинови”, с. Микрево				
Читалищна сграда в село Раздол				
Училищна сграда в село Раздол				
Част от сграда нахояща се в УПИ VII в кв. 18 по РП на с. Струмяни				
Част от втори етаж, нахоящ се в УПИ I, кв. 27 по РП на село Струмяни				

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Училищна сграда, село Цапарево				
Здравна служба, село Цапарево				
Общежитие, село Цапарево				
Цел 2: Подобряване на енергийната ефективност на системата за външно изкуствено осветление (УО)				
Инвестиционни проекти	Реализация на проектите		Разработване на проекти, набиране на съпътстващите документи и кандидатстване за финансиране по ОП. Подбор на фирма/и изпълнител.	Включване на проектите в Плана за интегрирано развитие на община Струмьяни. Популяризиране и визуализиране след изпълнението на проекта.
Въвеждане на ЕЕ улично осветление, базирано на ВЕИ /LED осветителни тела с фотосоларни панели и акумулатори/ в цялата община (с изключение на вече въведеното енергийно ефективно LED осветление в част от с. Микрево)				
Въвеждане на автоматизирани системи за контрол на външното изкуствено осветление.				
Цел 3: Подобряване на енергийната ефективност в жилищните				

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

сгради на територията на общината				
Неинвестиционн и дейности				Организиране на информационн а кампания сред гражданите за условията и ползите от реализация на проекти за обновяване на жилищния фонд – частна собственост на територията на общината. организиране на срещи и дискусии с представители на бизнеса, въвличане в общите усилия на общината в тази насока.
Прилагане на мерки за енергийна ефективност в сграден фонд – частна собственост на територията на община Струмьяни				
Инвестиционни проекти	Възлагане извършването на енергийни обследвания на жилищни сгради; Възлагане изготвянето на необходимата строителна документация, съгласно ЗУТ. Реализация на проекти за реализиране на мерки за ЕЕ в жилищни сгради, подобряване на отоплителните	Проучване на алтернативни възможности за отопление на жилищните сгради. Проучване на възможности те за внедряване на иновативни технологии за производство на енергия за нуждите на сградите.	Разработване на проекти, набиране на съпътстващит е документи и кандидатстван е за финансиране по ОП. Подбор на фирма/и изпълнител.	Разработване и реализиране на общинска програма за енергийна ефективност на еднофамилни и многофамилни жилищни сгради на територията на община Струмьяни. Включване на проектите в Плана за интегрирано развитие на община Струмьяни.
Реализиране на мерки за ЕЕ в жилищни сгради, подобряване на отоплителните системи на жилищни сгради и др.				

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

	системи на сградите и др. Енергийно обследване и издаване на сертификати за ЕЕ.			Популяризиран е и визуализиране след изпълнението на проекта.
Цел 4: Проучвания на потенциала за енергийна ефективност в общината и на възможностите за неговото използване и стимулиране на инвестиции за по-ефективно управление на енергията				
Неинвестиционни проекти				
Енергийна информационна база на общината.	Проучване на местните нужди от техническа помощ в областта на енергийната ефективност. Създаване и осигуряването на поддържането на енергийна информационна база на общината			Широкомащабна информационна кампания. Изготвяне на презентационни и материали и брошури.
Разработване на енергиен баланс, съставен на основата на потенциала на ВЕИ на територията на общината и на стратегическата цел за постигане				Разработване на енергиен баланс на общината на основата на установения потенциал на ВЕИ

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

на енергийна независимост.				
Създаване на предпоставки за оползотворяване на потенциала на ВЕИ				Проучвания на потенциала на територията на общината по отношение на наличието и използваемостта на ВЕИ в различни сектори (вкл. в областта на туризма); слънчева и геотермална енергия за производство на електричество;
Идентифициране на финансови източници и инструменти за финансиране на проектите и дейностите от енергийната програма на общината.				Проучване на алтернативни възможности за финансиране на енергийната програма на общината, в т.ч. по линия на оперативните програми за регионално развитие и за развитие на селските райони.
Управление на енергията на територията на общината				Въвеждане на постоянно наблюдение, анализ и оценка на състоянието на изпълнението на енергийната програма на общината и публикуване на периодични информации.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Инвестиционни проекти				
Проучване възможностите за изграждане на общински соларен парк за задоволяване на собствени нужди на общината.	Възлагане изготвянето на проучване за изграждане на общински соларен парк.	Проучване на възможности те за внедряване на иновативни технологии за производство на енергия за нуждите на общината, вк. Изграждане на соларен парк.	Разработване на проучване, набиране на съпътстващи документи и проучване на възможностит е за кандидатстван е за финансиране по съществуващи финансови инструменти.	Включване на проекта в Плана за интегрирано развитие на община Струмяни. Популяризиран е и визуализиране след изпълнението на проучване.

Реализирани проекти по енергийна ефективност в община Струмяни към 2021 г.

№	Проект	Финансиране	Период на изпълнение	Етап на изпълнение
1	ОР Фасада на сградата на ОБА Струмяни и околното пространство	Красива България	2005 г.	Изпълнен
2	Спортно възстановителен център за хора с увреждания към Стадион с. Микрево	Красива България	2007 г.	Изпълнен
3	Изграждане на защитено жилище с. Раздол	МТСП	2007 г.	Изпълнен
4	Изграждане на второ защитено жилище с. Раздол	МТСП	2007 г.	Изпълнен
5	Довършителни работи в пристройка към ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Струмяни	МОН	2008 г.	Изпълнен
6	СУ „Пайсий Хилендарски” с. Микрево	Красива България	2008 г.	Изпълнен
7	ОУ „Св. Св. Кирил и Методий” с. Илинденци	МОН	2009 г.	Изпълнен

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

8	Инвестиция в бъдещето на община Струмьяни – ремонт на детски градини в община Струмьяни	ОПРР-МРРБ	2009 г.	Изпълнен
9	Основен ремонт на сградата на ДВХПР с. Раздол	СИФ	2009 г.	Изпълнен
10	Партъор по проект „Бизнес инкобатор – икономическо развитие и видимостта на граничния регион”, Приоритетна ос 1 – Икономическо развитие и социално сближаване, Сфера на интервенция 1.1 – икономическо развитие с водещ партньор община Берово	Програма за ТГС между Република България и Македония	2011-2013 г.	Изпълнен
11	Проект: Създаване на посетителски център за предоставяне и експониране на местното и културно наследство в община Струмьяни” по мярка 313 – Насърчаване на туристическите дейности	НПРСР-МЗХ	2011-2013 г.	Изпълнен
12	Извършване на работни работи на сграда на Читалище „Братя Миладинови” с. Микрево	Програма за европейско териториално сътрудничество Гърция – България 2007-2013	2012 – приключил ремонта	Изпълнен
13	Обект: Локална отоплителна централа за отопление и производство на БГВ, работеща на КПП в ОДЗ „Патиланци” село Микрево Под обект: Инсталация на компресиран природен газ (КПП), ГРП -200/4 bar, ГРЗТ [4/0,1 bar]; G16	ТГС България – Македония “Ръка за ръка – българче и македонче”	2013-2015 г.	Изпълнен

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

	бутилкава батерия (бюндел) захранващи горелки на природен газ в котлено помещение			
14	Обект: Локална отоплителна централа за отопление и производство на БГВ, работеща на КПП в ОДЗ „Патиланци” село Илинденци Под обект: Инсталация на компресиран природен газ (КПП), ГРП -200/4 bar, ГРЗТ [4/0,1 bar]; G16 бутилкава батерия (бюндел) захранващи горелки на природен газ в котлено помещение	ТГС България – Македония “Ръка за ръка – българче и македонче”	2013-2015 г.	Изпълнен
15	Обект: Локална отоплителна централа за отопление и производство на БГВ, работеща на КПП в ОДЗ „Патиланци” село Струмьяни Под обект: Инсталация на компресиран природен газ (КПП), ГРП -200/4 bar, ГРЗТ [4/0,1 bar]; G16 бутилкава батерия (бюндел) захранващи горелки на природен газ в котлено помещение	ТГС България – Македония “Ръка за ръка – българче и македонче”	2013-2015 г.	Изпълнен
16	Въвеждане на енергийно осветление в село Микрево	ПРОГРАМА ЗА ТРАНСГРАНИЧНО СЪТРУДНИЧЕСТВО ИНТЕРРЕГ-ИПП БЪЛГАРИЯ – БЮР Македония по ИНСТРУМЕНТА ЗА ПРЕДПРИСЪЕДИНИТЕЛНА ПОМОЩ И НА	2017-2018 г.	Изпълнен

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

		ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ		
17	Изграждане на център за социална рехабилитация и интеграция, находящ се в кв. 59, УПИ Х в село Микрево	Програмата за трансгранично сътрудничество ИНТЕРРЕГ V-A Гърция - България 2014-2020	2017-2023	В процес на изпълнение

Списък с разработени проекти за реализиране по енергийна ефективност в община Струмяни към 2021 г.

№	Проект	Година на проектиране	Финансиране
1	Изграждане на детски площадки и спортни съоразения, и ремонт на сградата на детска градина „Патиланци”, с. Микрево	2016 г.	Държавни субсидии; Общински бюджет;
2	Ремонт и обновяване на съществуваща сграда и превръщането ѝ в посетителски център, находяща се в кв. 44 в село Илинденци	2016 г.	Структурните фондове на ЕС; Държавни субсидии; Общински бюджет;

Очаквани ефекти от изпълнението на Краткосрочна програма за енергийна ефективност за периода 2022 – 2024 г.

Принципите на последователността, изграждането на приемственост, актуализацията и надграждането на данните са в основата на систематизираното енергийно планиране. В резултат се създава подробна „картина“ на състоянието на енергийния сектор в дадената община. Ползите от енергийното планиране надхвърлят подобряването на структурата на енергийния баланс, постигането на енергийни и финансови спестявания за общините. Ефективното управление на енергията в общините, лежащо на добре поддържана информационна система, дава солидна основа за привличане на инвестиции от частни и публични източници и реализирането на бизнес проекти в сфера с висок иновационен интензитет и добавена стойност. В допълнение, наличието на планове и програми в областта на енергията и климата и механизми за тяхното отчитане често е сред задължителните условия за достъп до финансиране от различни източници и участие в международни проекти. Самото присъединяване на общината към международни инициативи и мрежи осигурява големи възможности от контакти не само с партньорски общини, а и с много представители на бизнеса и научно-изследователската общност.

В допълнение, обновяването на обществените и жилищни сгради и оптимизирането на системата за УО са задължителни условия за подобряването на качеството и удовлетвореността на гражданите от публичните услуги в сферите на образованието, здравеопазването, администрацията, транспорта и обществената сигурност. Привлекателната и функционална публична среда има и още преимущества, като

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

възможности за създаването на нови социални и икономически услуги, привличането и задържането на младите семейства в общината и насърчаването на частни инициативи.

Прилагането на програмата ще допринесе за повишаването на жизнения стандарт на населението, опазването на околната среда и подобряването на екологичната обстановка, изграждането на нова и разширяването на съществуващата инфраструктура, които са приоритети за развитието на общината. Чрез повишаване на енергийната ефективност ще се намалят разходите на общинския бюджет и ще се осигурят средства за решаване на други жизнено важни обществени проблеми.

Най-важните резултати, които ще се постигнат с реализирането на ПЕЕ, са следните:

- Икономия на електрическа енергия;
- Икономия на гориво;
- Намалени емисии парникови газове;
- Икономия на средства.

Освен горните практически резултати, изпълнението на ПЕЕ ще доведе до:

- Опазване на околната среда;
- Забавяне на процеса на изчерпване на природните енергийни ресурси;
- Подобряване на условията и стандарта на живот на хората;
- Диверсифициране на енергийните доставки и намаляване зависимостта на обектите от цените на горива и енергии;
- Създаване на нови пазарни възможности за търговци (производители, фирми за услуги и т.н.) и разкриване на нови работни места;
- Създаване на конкуренция между основните енергийни доставчици, по-голяма сигурност на доставките и намаляване на цената на първичните енергоресурси;
- Подпомагане постигането на устойчиво енергийно развитие и подобряване на показателите на околната среда, свързано с изпълнение на поетите задължения от Република България.

Очаквани ефекти от ефективното прилагане на краткосрочната общинска програма за енергийна ефективност са в следните области:

1. Енергийна инфраструктура - оценяване на съществуващите възможности за икономии, с помощта на енергийните показатели, повишаване на информираността за ползите и предимствата по отношение на енергийната ефективност, намаляване на енергопотреблението, оползотворяване на местни ВЕИ, постигане на устойчиво енергийно развитие, внедряване на иновативни технологии за производство на енергия.

2. Образование, здравеопазване, социални услуги, спорт, култура, административни сгради - намаляване на емисиите от парникови газове в околната среда; намаляване потреблението на горива и ел. енергия; привеждане на сградите в съответствие със стандартите за енергийна ефективност и изискванията на наредбите; повишаване комфорта на обитаване в сградите, което ще спомогне за по - ефективен учебен и работен процес; разширяване възможностите за провеждане на културни и научни прояви; повишаване на съзнанието на подрастващите в ефективно ползване на горива, енергия и вода.

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

3. **Улично осветление** – привеждане на системата в устойчиво състояние; намаляване разходите за поддръжка и експлоатация; намаляване на вредните емисии, вследствие намалена консумация на електроенергия; повишаване безопасността при движение на пешеходци и създаване на безопасна нощна среда.

4. **Жилищен сектор, промишленост** – повишаване на общественото съзнание при ползването на горива, енергия и вода; намаляване разходите и потреблението на горива, енергия и вода в частния и обществен сектор; внедряване на иновативни техники и технологии за производство на енергия.

5. **Местни кадри** – създаване на кадри, способни да провеждат ефективна енергийна политика на общинско ниво, както и да идентифицират проекти по енергийна ефективност, които да бъдат финансирани по национални и европейски програми и фондове.

За някои от мерките е възможно да се получи сравнително дълъг срок на откупуване, но в тези случаи трябва да се има предвид тяхната екологична значимост.

Освен това е важно да се подчертае, че ефектът от реализирането на дейностите се изчислява на база на действащите в момента цени на топлинната и електрическата енергия и на горивата. Тези цени ще продължават да се повишават, вследствие на непрекъснато растящите цени на горивата на международните пазари, поради което срокът на откупуване ще бъде по-малък, в сравнение с направените изчисления.

Етапи на изпълнение

Важно условие за успеха на програмата е предварителната подготовка, която общината ще извърши за осигуряването на своевременно финансиране за ритмичното ѝ изпълнение. Сред дейностите, които трябва да се осъществяват във връзка с тази подготовка, се открояват:

- (а) приемането на план за поетапното осигуряване на енергийни обследвания за общинските и жилищни сгради, за които все още няма обследвания;
- (б) изготвянето на план-график за целенасочена комуникация с местното население за активизиране на обществена подкрепа за целите на плана,
- (г) управлението на изпълнението на програмата и координирането на дейностите, изброени в по-горните точки, ще се извършва от предварително определените отговорни експерти. Те следва да координират и потенциалните възможности за финансиране и провеждането на процедурите по обществените поръчки и да обобщават резултатите от мониторинга върху изпълнението на плана.

Предвид специфичния характер и сложността на всеки конкретен обект, както и спецификата и вида на избраните мерки, дейности и проекти е препоръчително Плана за енергийна ефективност да се изпълни на няколко етапа:

• Обследване за енергийна ефективност на сгради и системи

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

Детайлно обследване на енергийната ефективност на общинските и жилищни сгради и на ситемите за улично осветление, анализ на фактическите енергийни баланси и идентифициране на проектите;

• Инвестиционно намерение

Това включва извършването на определени проучвания, с които се цели да се установи дали е целесъобразно осъществяването на инвестиционното намерение, начините и мащаба на изпълнението ѝ и др. Тези проучвания следва да изяснят и положението по редица маркетингови, технологически и други въпроси.

• Предварително проучване

Необходимо е да се направи предварително (т.нар. предпроектно) проучване за състоянието на обектите, в които е предвидено да бъдат реализирани мерки и дейности за намаляване на енергийното потребление - състояние на съоръженията, конструкциите, енергийните системи, изследване на енергийните разходи за последните години и др.

• Инвестиционен проект

Разработване на инвестиционен проект е необходимо в някои случаи поради спецификата и обема на предвидените дейности.

• Подготовка и изпълнение на строителството

Това включва подготовка на всички необходими документи и извършване на съответните строително – монтажни дейности за постигане на поставената цел.

• Мониторинг

За установяване намалението на енергийното потребление след реализацията на съответните дейности и мерки, следва да се извършва ежемесечно отчитане и записване на параметрите от измервателните уреди, инструктаж на техническия персонал по поддръжката на инсталациите и др.

Източници на финансиране

Община Струмяни не разполага със собствени финансови средства за инвестиции в проекти по ЕЕ. В същото време в неин интерес е реализацията на подобни проекти, тъй като се изразходват значителни средства от бюджета за енергия. Реализирането на проекти в сферата не само ще облекчи общинския бюджет, но и ще доведе до повишаване на благосъстоянието на жителите на общината. Те са атрактивни и изгодни, тъй като имат енергоспестяващ ефект. При реализирането на проекти за подобряване на енергийната ефективност няма дълги периоди на строителство и средствата започват да се възстановяват веднага след влагането им. Инвестирането в енергийната ефективност не е самоцел, а средство за намаляване на разходите, подобряване националната конкурентноспособност, сигурността на енергоснабдяването и опазването на околната среда, както и средство за борба с бедността и създаване на допълнителна заетост.

За реализиране на проектите, които са включени в Общинската програма по Енергийна ефективност, може да бъдат използвани следните източници на финансиране:

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

- **Държавен бюджет** - средствата за изпълнение на целевите годишни програми за осъществяване на мерки по ЕЕ се предвиждат ежегодно в републиканския бюджет, в съответствие с възможностите му;
- **Общински бюджет** - собствени средства за изпълнение на целеви програми за осъществяване на мерки по ЕЕ - при ЕСКО договори от собствен капитал на изпълнителя или чрез предоставяне на участие в ПЧП на други инвеститори (търговски дружества, банки);
- **Заемен капитал** - предоставян от финансови институции (банки, фондове, търговски дружества, включително и предприятия, предлагащи услуги в областта на енергийната ефективност), емисии на Общински облигационни заеми (ценни книжа), финансов лизинг и др.
- **Безвъзмездни средства** (грант, субсидия) от различни фондове и европейски програми:
 - *Стратегически план за развитие на земеделието и селските райони 2021-2027 г.*
 - *Национален план за възстановяване и устойчивост;*
 - *Фонд „Енергийна ефективност и възобновяеми източници“*
 - *Програмата за кредитиране на енергийната ефективност в дома*
 - *Финансов механизъм на Европейското икономическо пространство 2021-2027 г.*
 - *Програма „Хоризонт“ 2027*
 - *Оперативна програма „Иновации и конкурентоспособност“ 2021-2027 г.;*
 - *Програма „Интелигентна енергия – Европа“;*
 - *Национален доверителен ЕкоФонд (НДЕФ);*
 - *Финансиране от НФЕЕВИ;*
 - *Други.*

За правилното прилагане на финансовите механизми и за да може Общината най-ефективно да се възползва от тях е необходимо: задълбочено проучване на условията за финансиране, правилно ориентиране на целите на конкретен проект към целите на определена програма или фонд, точна оценка на възможностите за съфинансиране и партньорство, достижими, изпълними и измерими екологични и икономически ползи от проекта, ресурсно обезпечаване и ефективен контрол над дейностите и разходване на средствата.

Финансирането (цялостно или частично) на проектите по Енергийна ефективност може да се осъществи от различни източници, като ползването на всеки от тях зависи от юридическия статут на собственика на проекта, както и от спецификата на самия проект, а именно:

- **Публично-частно партньорство (ПЧП)**

Отчитайки Европейското законодателство, практика и счетоводно третиране, ПЧП е дългосрочно договорно отношение между лица от частния и публичния сектор за финансиране, построяване, реконструкция, управление или поддръжка на инфраструктура с оглед постигане на по-добро ниво на услугите, където частният партньор поема строителния риск и поне един от двата риска - за наличност на

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

предоставяната услуга или за нейното търсене. ПЧП плащанията, свързани с ползването на предоставяната от частния партньор публична услуга, са обвързани с постигане на определени критерии за количество и качество на услугата. Общинската администрация (като потребител на услуги) има право да редуцира своите плащания, както би го направил всеки „обикновен клиент“ при непредоставяне на необходимото количество и качество на услугата.

- **Кредити по специализирани кредитни линии и заеми от търговски банки**

Кредитната линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници за България (КЛЕЕВЕИ). Кредитна линия за енергийна ефективност и възобновяеми енергийни източници е разработена от Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕБВР) в сътрудничество с Българското правителство и Европейския съюз. Програмата предоставя кредитни линии на участващите български банки, които от своя страна предоставят заеми на частни дружества за проекти за енергийна ефективност в промишлеността и проекти за възобновяеми енергийни източници. Български банки, участващи в КЛЕЕВЕИ: Българска Пощенска Банка, Банка ДСК, Уникредит Булбанк, Юнионбанк, Обединена Българска Банка, Банка Пиреус, Райфайзенбанк.

- **Собствени средства**

Стопанските субекти могат да реализират предложените мерки за енергийна ефективност чрез собствени средства. Възможно е да ползват и някои от споменатите по-горе механизми.

Наблюдение и контрол

Наблюдението на изпълнението на Общинския план за енергийна ефективност се извършва от Областния съвет за устойчиво енергийно развитие и от Агенцията за устойчиво енергийно развитие - специализирана структура сформирана по силата на Закона за енергийната ефективност за осъществяване на взаимодействие с органите на държавната власт и местно самоуправление при изпълнение на мерките за енергийна ефективност. Тя ежегодно събира и обобщава информация за изпълнението на плановете за енергийна ефективност.

Наблюдението и контролът на плана и на общинската програма по ЕЕ продължава през целия период на действие. Събраната информация, сравнението и направените изводи се оформят в доклад. Въз основа на тези доклади се изготвя отчета за изпълнение на програмата всяка година. Той се представя на заседание на Общински съвет от кмета на общината до края на първото тримесечие на следващата година /при приемане на бюджета за всяка следваща година/.

При необходимост от корекция и актуализация на програмата, кметът на общината внася предложение за това отново в Общинския съвет. ПЕЕ има отворен характер и в срока на действие ще се усъвършенства, допълва и променя в зависимост от новопостъпилите данни, реалните потребности, срещаните проблеми и финансовите възможности.

Отчет от изпълнението

Отчитането на изпълнението на Програмата за енергийна ефективност се осъществява пред АУЕР. Общинска администрация - Струмани има задължението ежегодно да

О Б Щ И Н А С Т Р У М Я Н И

изпраща попълнени отчети за напредъка по изпълнението на настоящата Програма за енергийна ефективност до Изпълнителния директор на агенцията.

Съгласно Чл.12, ал.5 от ЗЕЕ, държавните и местните органи представят ежегодно на изпълнителния директор на Агенцията за устойчиво енергийно развитие (АУЕР), отчети за изпълнението на Програмите за енергийна ефективност. Отчетите съдържат описание на дейностите и мерките, посочват размера на постигнатите енергийни спестявания и се представят не по-късно от 1 март на годината, следваща годината на изпълнение на съответните дейности и мерки.

Отчетите се изготвят по образец, утвърден от Изпълнителния директор на агенцията и се публикуват на интернет страницата на Общината. За получаване на актуалните форми за отчет и указанията към тях се използва сайта на АУЕР - www.seea.government.bg